

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Biłgoraju**

**Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
powiatu biłgorajskiego
za 2020 rok**

Biłgoraj, dnia 22 marca 2021 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	str. 3
I. Wstęp.....	str. 5
II. Nadzór sanitarny w zakresie higieny żywności, żywienia i produktów kosmetycznych	str. 7
III. Nadzór sanitarny w zakresie higieny komunalnej.....	str. 25
IV. Nadzór sanitarny w zakresie higieny dzieci i młodzieży.....	str. 45
V. Nadzór sanitarny w zakresie higieny pracy.....	str. 53
VI. Nadzór sanitarny zakładów służby zdrowia.....	str. 60
VII. Sytuacja epidemiologiczna powiatu.....	str. 63
VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny.....	str. 80
IX. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia.....	str. 83

WPROWADZENIE

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny radiacyjnej, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych, higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Wykonywanie ww. zadań, określonych w ustawie z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 195) polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

W ścisłej współpracy z pionem nadzoru sanitarnego funkcjonuje baza laboratoryjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Specjalistyczne, o szerokim i elastycznym zakresie badań laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie oraz laboratoria w powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych tworzą zintegrowany system badań laboratoryjnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa lubelskiego, w ramach którego wykonywane są badania środowiskowe, epidemiologiczne, żywności i wody, powietrza oraz pomiary radiacyjne.

Badania żywności, tj.:

- badania mikrobiologiczne,
- badania chemiczne (mykotoksyny, WWA, metale szkodliwe dla zdrowia, alkaloidy propanowe, alkaloidy sporyszu, cyjanowodór, pestycydy, azotany, 3-MCPD),
- skażenia promieniotwórcze,
- GMO,
- lekooporność,
- znakowanie

oraz:

- badania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w zakresie migracji (metale, I-rzędowe aminy aromatyczne),

wykonywane są przez współpracujące laboratoria akredytowane Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kielcach, Warszawie, Bydgoszczy, Rzeszowie, Białymstoku, Krakowie, a także przez laboratorium PIWet w Puławach.

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Biłgoraju zatrudniony jest personel posiadający wysokie kwalifikacje oraz specjalistyczną, ciągle poszerzaną wiedzę z zakresu ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

Funkcjonujący i stale doskonalony system zarządzania jakością w komórkach bieżącego nadzoru sanitarnego jest gwarancją uzyskiwania wiarygodnych, dobrze udokumentowanych wyników kontroli i badań.

Systematyczne prowadzenie badań oraz dokonywanie okresowych ocen umożliwia Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Biłgoraju monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu oraz w razie konieczności, podejmowanie natychmiastowych działań interwencyjnych.

Na wypadek zaistnienia zagrożenia epidemiologicznego uruchomiono system powiadamiania alarmowego, nr tel. 887 435 926, przy którym pełnione są dyżury całą dobę.

Mając świadomość rangi pełnionych zadań i chcąc je wykonywać w sposób w pełni kompetentny, w celu osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu usług kontrolnych, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Biłgoraju wdrożyła i stale doskonali system zarządzania jakością zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17020 „Ocena zgodności - Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję”.

Ponadto funkcjonuje również w obszarze bezpieczeństwa żywności system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt – RASFF - uruchamiany w sytuacji stwierdzenia żywności stanowiącej ryzyko dla zdrowia lub życia człowieka oraz system RAPEX (System Szybkiej Wymiany Informacji o Produktach Niebezpiecznych) – dotyczący kosmetyków.

I. WSTĘP

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju działa na obszarze powiatu biłgorajskiego.

Powiat biłgorajski obejmujący 14 gmin zajmuje powierzchnię 1677,79 km², którą zamieszkuje 100 919 ludności. Na terenie powiatu znajduje się 212 miejscowości, w tym 4 miasta.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju zadania wykonuje przy pomocy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, której siedziba mieści się w Biłgoraju, przy ul. Gen. Henryka Dąbrowskiego 15.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- zdrowotnymi żywności i żywienia i produktów kosmetycznych,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w którym są udzielane świadczenia zdrowotne,
- ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych,

poprzez następujące komórki organizacyjne:

- Oddział Nadzoru Sanitarnego, w skład którego wchodzi:
 - sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych,
 - sekcja Nadzoru Przeciw/Epidemicznego,

- sekcja Higieny Komunalnej,
- sekcja Higieny Pracy,
- sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży,
- stanowisko pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego,
- Sekcję Oświaty Zdrowotnej i Promocja Zdrowia,
- Oddział Ekonomiczny i Administracyjny.

W roku sprawozdawczym 2020 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Biłgoraju przeprowadzili ogółem 807 kontroli (wizytacje), w wyniku których wydano 253 decyzji merytorycznych oraz 205 decyzji płatniczych. Wystawiono ogółem 47 postanowień.

Za uchybienia natury higienicznej i zdrowotnej stwierdzone podczas kontroli sanitarnych nałożono łącznie 32 mandaty karne na sumę 5800 zł.

W roku 2020 pobrano do badania laboratoryjnego łącznie 246 próbek, w tym: 123 próbki żywności, 1 próbkę wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 123 próbek wody.

Prowadzenie nadzoru sanitarnego nad obiektami zgodnie z przygotowanym harmonogramem kontroli na rok 2020 było ograniczone w związku z wprowadzeniem na terenie Polski stanu epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

II. Nadzór sanitarny w zakresie higieny żywności, żywienia i produktów kosmetycznych

Do zadań sekcji Higieny Żywności Żywienia i Produktów Kosmetycznych należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w zakresie:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i wprowadzania do obrotu żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- warunków zdrowotnych obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, produktami kosmetycznymi oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.

W roku 2020 obsada kadrowa sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych zmieniała się kilkakrotnie i wynosiła:

- 6 osób - od 01.01.2020 r. do 14.01.2020 r.
- 7 osób - od 15.01.2020 r. do 30.07.2020 r.
- 5 osób - od 31.07.2020 r. do 24.08.2020 r.
- 6 osób - od 25.08.2020 r. do 08.10.2020 r.
- 5 osób - od 09.10.2020 r. do 31.12.2020 r.

Wszystkie zatrudnione w sekcji osoby posiadają wyższe wykształcenie oraz specjalizacje i/lub studia podyplomowe związane z bezpieczeństwem żywności. Pracownicy przeprowadzają planowe, wynikające z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego urzędowe kontrole żywności, zajmują się problemami doraźnymi wynikającymi z doniesień konsumenckich, interwencji, zgłoszeniami w systemie RASFF i RAPEX, itp.

We współpracy z Zapobiegawczym Nadzorem Sanitarnym pracownicy sekcji HŻŻiPK dokonują oceny projektów budowlanych w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz uczestniczą w odbiorze obiektów, zatwierdzają działalność w tych obiektach, wydając stosowne decyzje. W zakresie produkcji podstawowej (pierwotnej), dostaw bezpośrednich, rolniczego handlu detalicznego, wprowadzania do obrotu środków spożywczych trwałych w opakowaniach jednostkowych wydają (na wnioski strony) zaświadczenia o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W roku 2020 nadzór HŻŻiPK obejmował ogółem 4276 obiektów, w tym:

- 1048 obiekty żywnościowo-żywnościowych, w tym:
 - 97 zakładów produkcyjnych,
 - 260 zakładów żywienia zbiorowego (w tym 127 zakładów żywienia zamkniętego),
 - 680 obiektów obrotu żywnością,

- 11 obiektów związanych z produkcją i obrotem materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością,
- 9 obiektów obrotu kosmetykami,
- 3219 produkcji podstawowej.

W porównaniu do roku 2019 liczba zakładów produkcyjnych nie zmieniła się, liczba zakładów żywienia zbiorowego otwartego zwiększyła się o 4, liczba zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego zwiększyła się o 6, natomiast liczba obiektów obrotu żywnością zwiększyła się o 4.

Dodatkowo, zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej na bieżąco dokonywano wpisów do rejestru producentów żywności w zakresie produkcji podstawowej (pierwotnej) – w 2020 r. zarejestrowano 785 rolników (w 2019 r. – 826), w tym 7 w zakresie rolniczego handlu detalicznego (w 2019 r. – 13).

W 2020 r. przeprowadzono ogółem **349 kontroli** urzędowych w 284 obiektach, w tym:

> **35 tematycznych:**

w zakresie:

- warunków sanitarno – technicznych w zakładach obrotu żywnością (punkty skupu),
- zgodności z wymaganiami zdrowotnymi żywności w aspekcie UKŻ i MONIT - pobór próbek żywności do badań laboratoryjnych,
- prowadzonych akcji (wypoczynek zimowy/letni dzieci i młodzieży).

> **27 kontroli interwencyjnych**, w tym dotyczące:

- powiadomień w systemie RASFF (9),
- zgłoszeń konsumenckich (18) – przypadki opisano w poszczególnych kategoriach obiektów.

Podczas **kontroli kompleksowych** przeprowadzonych w 174 zakładach dokonano oceny zgodności z wymaganiami prawa żywnościowego (na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego). Kontrole wykazały, że w 21 sklasyfikowanych obiektach (12,07 %) stwierdzono niezgodność z obowiązującymi przepisami (w 2019 r. liczba ta była niższa i wynosiła 10 %). Czynnikiem dyskwalifikującym zakłady była jakość żywności wprowadzanej do obrotu, brak nadzoru nad ciągłością łańcucha chłodniczego oraz ogólny stan sanitarno-techniczny i zdrowotny wyznaczany sumą punktów.

W każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości mających wpływ na bezpieczeństwo konsumentów (zarówno podczas kompleksowych jak i innych kontroli) były wydawane doraźne zalecenia lub decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego i zdrowotnego oraz decyzje nakazujące wycofanie z obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej.

Celem poprawy stanu higieniczno-zdrowotnego stosowano wobec przedsiębiorców nie przestrzegających wymagań obowiązujących przepisów sankcje karne wynikające z uprawnień Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ale również udzielano informacji dotyczących m. in. zasad znakowania żywności oraz tworzenia, wdrażania i utrzymania systemu bezpieczeństwa żywności, tj. procedur dobrej praktyki higienicznej /GHP/, dobrej praktyki produkcyjnej /GMP/ oraz systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli /HACCP/, omawiano problemy zgłaszane przez przedsiębiorców.

Działalność represyjna

W 2020 r. wydano:

- 37 decyzji administracyjnych, w tym:
 - 7 decyzji usunięcia uchybień,
 - 1 decyzje wstrzymania/ograniczenia działalności zakładu,
 - 17 decyzji wycofania z obrotu,
 - 10 decyzji zatwierdzenia warunkowego,
 - 2 wygaśnięcia decyzji,
- 2 wnioski o wymierzenie kary pieniężnej do LPWIS,
- nałożono 31 mandatów karnych na łączną kwotę **5.600 zł**.

W roku sprawozdawczym **zatwierdzono ostatecznie 65** zakładów, dokonano **789 wpisów nowych zakładów do rejestru zakładów** podlegających urzędowej kontroli organów PIS, w tym:

- 785 produkcji pierwotnej (w tym 83 z dostawami bezpośrednimi, 7 z rolniczym handlem detalicznym),
- 2 sprzedaży internetowej,
- 2 sprzedaży żywności trwałej mikrobiologicznie.

Wykreślono z rejestru zakładów prowadzonego przez PPIS w Biłgoraju 70 zakładów (wydano 70 decyzji wykreślenia, z czego 18 dotyczyło zakładów produkcji pierwotnej).

W trosce o dobro konsumentów **wycofano z obrotu 129 partii środków spożywczych** o wartości **1104,68 zł** (w roku 2019 wycofano 179 partii o wartości 2420,73 zł).

Przyczyny wycofania to sprzedaż przeterminowanych środków spożywczych (85 partii), sprzedaż środków spożywczych zgniłych/zapleśniałych lub wtórnie zanieczyszczonych (22 partie), brak oznakowania (16 partii), brak daty minimalnej trwałości (4 partie) i przechowywanie w niewłaściwych warunkach termicznych, które mogą spowodować, że żywność będzie niewłaściwej jakości zdrowotnej zagrażającej zdrowiu konsumentów (2 partie).

Pod względem asortymentowym z obrotu wycofano żywność z następujących grup: wyroby cukiernicze i ciastkarskie, wyroby piekarnicze, koncentraty spożywcze, przyprawy i aromaty, przetwory mięsne, owoce, warzywa, przetwory owocowe i warzywne, przetwory mleczarskie, przetwory zbożowe, suplementy diety i napoje, w tym alkoholowe (piwo).

Osoby odpowiedzialne za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości zostały ukarane grzywnami na podstawie art. 100 ust. 1 pkt 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

Podczas kontroli pobrano do badania laboratoryjnego (w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu) łącznie **120 próbek**, w tym:

- 119 próby żywnościowe – nie kwestionowano,
- 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – nie kwestionowano.

CHARAKTERYSTYKA ZAKŁADÓW ŻYWIENIOWO-ŻYWNOŚCIOWYCH ZAKŁADY PRODUKCJI ŻYWNOŚCI

1. Wytwórnice lodów

- **7 obiektów w ewidencji**, skontrolowano 4 zakłady, przeprowadzono **5 kontroli**,

- wydano **1 decyzję administracyjną** na usunięcie uchybień natury higienicznej i zdrowotnej.

Podczas kontroli **pobrano 5 prób lodów** do badania w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych - prawidłowe.

Wytwórnice lodów działające na terenie powiatu to małe, rodzinne przedsiębiorstwa, w tym 3 stanowiące samodzielne obiekty, 3 zlokalizowane w zakładach piekarniczo-cukierniczych, 1 zlokalizowany w zakładzie żywienia otwartego. Prowadzą działalność sezonową, w okresie letnim. Tylko jeden z nich prowadzi produkcję na bazie mleka płynnego pasteryzowanego i świeżych jaj. W pozostałych, podstawowymi surowcami są mleko w proszku, mleko UHT, cukier i pasty smakowe.

Jako dodatki przy produkcji lodów stosowane są również świeże lub mrożone owoce.

Lody produkowane są w ilościach niezbędnych do bieżącej sprzedaży codziennie lub 2 - 3 razy w tygodniu. Do obrotu wprowadzane są w miejscu produkcji i/lub w sklepach firmowych znajdujących się w niewielkiej odległości od zakładu. Przedsiębiorcy posiadają odpowiednie wyposażenie i środki transportu.

Podczas kontroli zwracano uwagę na używane do produkcji surowce, właściwy sposób obróbki termicznej oraz higienę produkcji i sprzedaży. Weryfikowano dokumentację związaną z bezpieczeństwem żywności oraz zapisy. Kontrolowano, czy są przeprowadzane badania właścicielskie gotowego wyrobu. Sprawdzano, czy są dostępne dla klientów informacje

wynikające z rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych.

2. Automaty do lodów

- **16 obiektów w ewidencji**, 8 zakładów skontrolowano, przeprowadzono **8 kontroli**,
- wydano **2 decyzje administracyjne**, w tym **1 unieruchomienia**.

Podczas kontroli prób nie pobierano.

Automaty do lodów zlokalizowane są w sklepach spożywczych (3), w punktach wprowadzających do obrotu również lody tradycyjne (5), w zakładach żywienia zbiorowego (3), w wytwórni lodów (1), w 4 przypadkach stanowią samodzielny obiekt.

Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na higienę procesu produkcyjnego, zwłaszcza na prawidłowość zabiegów mycia i dezynfekcji oraz higienę osobistą personelu, sprawdzano wyniki badań mikrobiologicznych oferowanego do sprzedaży produktu przeprowadzanych w ramach kontroli wewnętrznych, a także, czy są dostępne dla klientów informacje wynikające z rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych.

3. Wytwórnie tłuszczów

- **2 obiekty w ewidencji**,
- przeprowadzono **1 kontrolę (zatwierdzenia)**.

Próbek środków spożywczych nie pobierano.

Zakłady prowadzą produkcję olejów roślinnych tłoczonych na zimno z surowców ekologicznych. Posiadają wdrożony system GHP/GMP/HACCP.

4. Piekarnie

- **17 obiektów w ewidencji**, 9 obiektów skontrolowano, łącznie przeprowadzono **11 kontroli**,
- wydano **2 decyzje administracyjne** na usunięcie uchybień natury higienicznej i zdrowotnej,
- nałożono **1 mandat karny** na sumę **300 zł**.

Podczas kontroli **pobrano 7 prób** - prawidłowe.

Podczas kontroli zwracano uwagę na prawidłowe prowadzenie procesów technologicznych, jakość surowców (w tym obecność produktów GMO), zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami, warunki transportu pieczywa do miejsca sprzedaży oraz sposób znakowania gotowego wyrobu. W przypadku produkcji wyrobów ciastkarskich sprawdzano wyniki badań mikrobiologicznych gotowego produktu, w tym badań przechowalniczych.

Sprawdzano prawidłowość prowadzenia dokumentacji i zapisów dotyczących stosowanych systemów kontroli wewnętrznej (HACCP) oraz zasad dobrej praktyki higienicznej i dobrej praktyki produkcyjnej. Przy stwierdzonych nieprawidłowościach zobowiązywano przedsiębiorców do wywiązania się z obowiązków poprzez decyzje administracyjne.

W 2 zakładach podczas kontroli sprawdzono stopień degradacji tłuszczu smażalniczego (Test paskowy LRSM) – nieprawidłowości nie stwierdzono.

5. Ciastkarnie

- **13 obiektów w ewidencji** (w tym 3 waflarnie), 6 obiektów skontrolowano, łącznie przeprowadzono **6 kontroli**.

Podczas kontroli **pobrano 15 prób żywnościowych** do badania w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych - prawidłowe.

Jeden zakład produkujący wafle do lodów działa sezonowo, w okresie wiosenno-letnim.

Wszystkie ciastkarnie to małe zakłady, produkujące głównie do własnych sklepów lub na zamówienie.

Podczas kontroli zwracano uwagę na prawidłowe prowadzenie procesów technologicznych, higienę personelu, zachowanie segregacji przy przechowywaniu gotowych wyrobów, półproduktów i surowców, stosowanie substancji dodatkowych dozwolonych, jakość surowców (w tym obecność produktów GMO), warunki transportu gotowych ciast do miejsca sprzedaży oraz sposób znakowania gotowego wyrobu (przygotowanie dla odbiorcy informacji dla klientów wynikających z rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych), jak również przeprowadzanie szkoleń personelu.

Sprawdzano prawidłowość prowadzenia dokumentacji i zapisów dotyczących stosowanych systemów kontroli wewnętrznej (HACCP) oraz dobrej praktyki higienicznej i dobrej praktyki produkcyjnej. Zwracano uwagę na posiadanie wyników prób właścicielskich, w tym przechowalniczych i na sposób dokumentowania wyników badań.

6. Przetwórnictwo owocowo-warzywne

- **19 obiektów w ewidencji**, 3 obiektów skontrolowano, łącznie przeprowadzono **4 kontrole**.

Podczas kontroli pobrano **12 prób żywnościowych** - prawidłowe.

W tej grupie obiektów funkcjonuje 1 zakład winiarski „AMBRA” S.A. w Woli Dużej, 4 kwaszarnie kapusty i ogórków, 4 winiarnie (produkcja z własnej uprawy), 1 cydrownia (produkcja z własnej uprawy), 1 chłodnia owoców i warzyw, 1 sortownia borówki amerykańskiej (chłodnia), 4 zakłady zajmujące się mrożeniem owoców, 1 tłocznia soków (mobilna) i 2 manufaktury produkujące przetwory owocowo-warzywne.

W czasie kontroli zwracano uwagę na prawidłowość prowadzonych procesów technologicznych, w tym realizowanie zasad dobrej praktyki higienicznej i nadzorowanie krytycznych punktów kontroli, jakość surowca, prowadzenie kontroli wewnętrznej, w tym przeprowadzanie badań laboratoryjnych w zakresie zgodnym z prawem żywnościowym, śledzenie drogi surowca i gotowego produktu (system traceability), prawidłowe etykietowanie oraz prowadzenie dokumentacji i szkolenie personelu.

7. Browary i słodownie

- **1 obiekt w ewidencji**, 1 obiekt skontrolowano, przeprowadzono **łącznie 3 kontrole**,
- wydano **2 decyzje** (zatwierdzenia warunkowego, przedłużenia zatwierdzenia warunkowego).

Prób nie pobierano.

Mini browar zajmuje się produkcją piwa niepasteryzowanego na rynek lokalny.

8. Zakłady garmażeryjne

- **3 obiekty w ewidencji**, kontroli nie przeprowadzono.

Prób nie pobierano.

Jeden z zakładów prowadzi produkcję wyrobów kulinarnych, które wprowadza na rynek lokalny w 2 firmowych punktach. Dwa pozostałe zajmują się produkcją garmażerki pakowanej w opakowania jednostkowe i wprowadzanych do obrotu poza terenem powiatu.

9. Młyny

- **7 obiektów w ewidencji**, 2 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **2 kontrole**.

Podczas kontroli **pobrano 5 prób** – prawidłowe.

W powiecie biłgorajskim działają 3 młyny o dużej zdolności produkcyjnej, które wprowadzają swoje wyroby na rynek krajowy, pozostałe to mikroprzedsiębiorstwa produkujące na rynek lokalny, jeden z nich jest młynem gospodarczym świadczącym usługi dla okolicznych rolników.

Podczas kontroli zwracano uwagę na prawidłowe znakowanie gotowego wyrobu i nadzór nad szkodnikami.

10. Inne wytwórnie żywności

- **3231 obiektów w ewidencji**, w tym produkcji pierwotnej – 3219 obiektów,
- 70 obiektów skontrolowano, w tym produkcji pierwotnej – 66 obiektów,
- przeprowadzono **70 kontroli**, z czego 65 - produkcja pierwotna (w tym 4 kontrole interwencyjne związane z powiadomieniem alarmowym w systemie RASFF dotyczącym zanieczyszczeniem gryki glifosatem), 1 - RHD, 4 - inne zakłady.

W grupie tej występują:

- 2 zakłady prowadzące rozlew miodu naturalnego i produkcję tzw. „miodu sztucznego” - nadzorowane są wspólnie przez IW i PIS,
- 2 palarnie kawy,
- 5 zakładów prowadzących konfekcjonowanie wyrobów,
- 1 zakład przetwarzający płody rolne w ramach działalności gospodarczej,
- 1 zakład produkcji napoju miodowego, rozlewu syropu klonowego, który prowadzi rozlew miodu naturalnego – zakład nadzorowany wspólnie przez IW i PIS,
- 1 zakład produkcji pieczywa w warunkach domowych,
- 3219 podmiotów zajmujących się produkcją pierwotną, w tym 332 zarejestrowane również w zakresie „dostaw bezpośrednich” i 31 zarejestrowanych w ramach „rolniczego handlu detalicznego”.

Prób żywnościowych nie pobierano.

Przeprowadzono 1 wspólną kontrolę z WIORiN i IOŚ oraz 2 kontrole z WIORiN.

Gospodarstwa rolne kontrolowano w zakresie przestrzegania wytycznych wyszczególnionych w załączniku I rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych dotyczących ogólnych przepisów higieny dla produkcji podstawowej i powiązanych działań oraz dobrej praktyki higieny.

OBIEKTY OBROTU ŻYWNOCIĄ

1. Sklepy

- **373 obiekty w ewidencji**, 85 obiektów skontrolowano, przeprowadzono łącznie **105 kontroli**, w tym 17 interwencyjnych (zgłoszenia konsumenckie – 13, RASFF – 4),

- wydano **20 decyzji administracyjnych**, w tym:

- 2 decyzje na usunięcie uchybień natury higienicznej i zdrowotnej,
- 16 decyzji o zakazie wprowadzania produktu do obrotu,
- 2 decyzje zatwierdzenia warunkowego,

- nałożono **25 mandatów karnych** na łączną sumę **4300 zł**.

Podczas kontroli **pobrano 65 prób żywnościowych** - prawidłowe.

Podczas urzędowych kontroli sklepów stwierdzono nieprawidłowości, za które 20 obiektów uzyskało ocenę „niezgodny” zgodnie z klasyfikacją „Arkusze oceny zgodności zakładów obrotu żywnością” za: jakość żywności, ciągłość łańcucha chłodniczego środków spożywczych łatwo psujących się oraz ogólny stan sanitarno-techniczny i zdrowotny wyznaczany sumą punktów.

Na terenie działalności Stacji w roku 2020 znajdowało się 12 supermarketów sieciowych (LIDL, Biedronka (6), Kaufland, Stokrotka (2), Tesco, Delikatesy Centrum).

W okresie sprawozdawczym na terenie działalności PPIS znajdowały się 2 sklepy prowadzące sprzedaż ryb i przetworów rybnych jako asortyment wiodący. W chwili obecnej nie ma wyspecjalizowanych sklepów rybnych sprzedających żywe ryby.

Podczas kontroli sklepów zwracano uwagę na prawidłowość opracowania i wdrożenia systemów bezpieczeństwa żywności, znakowania środków spożywczych (zwłaszcza nieopakowanych), terminy przydatności do spożycia sprzedawanych artykułów, zachowanie segregacji przy przechowywaniu, zabezpieczenie przed wtórnym zanieczyszczeniem. Zwracano uwagę na zachowanie szczególnej higieny w sklepach oferujących do sprzedaży mięso mielone i stekowanie na życzenie klienta oraz krojone na bieżąco wędliny i sery. W obiektach wprowadzających do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, w szczególności wyroby z ceramiki - sprawdzano deklaracje zgodności.

W ramach zadań zleconych przez GIS w zakresie zapobiegania występowania ASF kontrolowano pochodzenie mięsa wieprzowego i wyrobów oraz sposób gospodarowania odpadami kat. 3.

Przeprowadzono 13 kontroli związanych z doniesieniami (zgłoszenia konsumenckie) o nieprawidłowościach. W przypadkach potwierdzonych nieprawidłowości stosowano działania represyjne (mandaty).

2. Kioski spożywcze

- **18 obiektów w ewidencji**, 2 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **2 kontrole** (zatwierdzenia)

Podczas kontroli prób nie pobierano.

Trzy z nich to kioski firmowe, w których prowadzi się sprzedaż pieczywa, w 2 prowadzi się sprzedaż lodów porcjowanych, pozostałe zlokalizowane w placówkach szkolnych, prowadzone przez szkołę lub agentów.

3. Magazyny

- **13 obiektów w ewidencji**, 4 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **6 kontroli**,

- wydano **1 decyzję administracyjną** na usunięcie uchybień natury sanitarno-technicznej.

Podczas kontroli **pobrano 10 prób** środków spożywczych – prawidłowe.

Na terenie działalności Stacji znajdują się: 1 magazyn hurtowy lodów i mrożonek, 1 magazyn chłodniczy wyrobów wędliniarskich i wyrobów ciastkarskich, 1 magazyn chłodniczy drobiu i wyrobów drobiarskich, 2 magazyny owocowo-warzywne, 4 magazyny wyrobów alkoholowych i bezalkoholowych, 1 magazyn suplementów diety. Pozostałe to 3 magazyny ogólnospożywcze, z wydzielonymi chłodniami na artykuły łatwo psujące się.

Magazyny posiadają środki transportu przystosowane do asortymentu przewożonych środków spożywczych.

Podczas kontroli magazynów mających w ofercie środki spożywcze łatwo psujące się zwracano szczególną uwagę na zachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego, prowadzenie monitoringu i zapisów temperatur oraz terminy przydatności do spożycia.

4. Obiekty ruchome i tymczasowe

- **102 obiekty w ewidencji** (72 samochody wykorzystywane jako ruchomy punkt sprzedaży, 19 zakładów małej gastronomii obwoźnej, 11 punktów gastronomicznych ze stałą lokalizacją),
 - 2 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **2 kontrole** związane z zatwierdzeniem.
- Nie pobierano próbek żywności do badań laboratoryjnych.

5. Inne obiekty obrotu żywnością

- **134 obiekty** w ewidencji (44 apteki, 19 sprzedaż internetowa i na odległość, 5 banków żywności, 22 obiektów z żywnością opakowaną, trwałą mikrobiologicznie, 40 przedsiębiorców prowadzących punkty skupu owoców, 4 przedsiębiorców z urządzeniami dystrybucyjnymi - napojami),
- 11 obiektów skontrolowano, przeprowadzono **13 kontrole**, w tym 2 kontrole interwencyjne (związane ze zgłoszeniami konsumenckimi),
- skierowano **2 wnioski** o wymierzenie kary pieniężnej do LPWIS za nieprawidłowe znakowanie żywności sprzedawanej za pośrednictwem stron internetowych.

Nie pobierano prób środków spożywczych do badań laboratoryjnych.

W ramach 40 podmiotów prowadzących skup owoców w 2020 r. funkcjonowało 238 punktów skupu, z których 11 skontrolowano.

ŚRODKI TRANSPORTU

- **40 podmiotów w ewidencji** (posiadających łącznie 97 środków transportu), 6 obiektów skontrolowano, przeprowadzono **22 kontrole**.

W ramach usług transportowych działa 18 dużych przedsiębiorstw transportowych, pozostałe to podmioty prowadzące działalność w zakresie przewożenia żywności, posiłków z zakładów cateringowych itp. posiadające pojedyncze środki transportu. Podczas kontroli zwracano uwagę na stan sanitarno-techniczny samochodów oraz warunki transportu żywności.

OBIEKTY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO

1. Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego

- **133 obiekty w ewidencji** (w tym 70 zakładów małej gastronomii), 45 obiektów skontrolowano (w tym 21 zakładów małej gastronomii), przeprowadzono **56 kontrole** (w tym 24 w zakładach małej gastronomii), w tym 1 kontrolę interwencyjną związaną z doniesieniem konsumenckimi

- o nieprawidłowościach,
- wydano **9 decyzji administracyjnych** w tym:
 - 3 w małej gastronomii (zatwierdzenia warunkowego zakładu),
 - 6 w zakładach żywienia otwartego (restauracje),
 - 1 decyzja wycofania z obrotu,
 - 3 decyzje zatwierdzenia warunkowego,
 - 1 decyzja wygaśnięcia,
 - 1 decyzja na usunięcie uchybień natury higienicznej i zdrowotnej,
 - nałożono **5 mandatów** karnych na łączną kwotę **1000 zł** (1 mandaty na sumę 300 zł w małej gastronomii).

Pięć zakładów żywienia zbiorowego otwartego (restauracje) wprowadzają do obrotu detalicznego własne wyroby garmażeryjne (pierogi, krokiety, itp.), w tym dwa we własnych sklepach przyzakładowych. Do przewozu wyrobów używane są specjalistyczne środki transportu.

W 11 zakładach żywienia zbiorowego otwartego (w tym 2 małej gastronomii) podczas kontroli sprawdzono stopień degradacji tłuszczu smażalniczego (Test paskowy LRSM) – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Przeprowadzono analizę kart menu pod kątem zawartości substancji alergennych i sprawdzano sposób informowania konsumentów o składnikach potraw.

W ramach wypoczynku letniego i zimowego skontrolowano 2 turnusy dla dzieci i młodzieży zorganizowane w 1 zakładzie żywienia zbiorowego otwartego posiadającym zaplecze noclegowe. Uczestnicy wypoczynku korzystali z wyżywienia przygotowywanego przez restaurację w miejscu pobytu. W tych przypadkach przeprowadzono kontrole tematyczne ze szczególnym uwzględnieniem sposobu żywienia. Łącznie przeprowadzono 2 kontrole.

2. Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

- **127 obiektów w ewidencji**, **23** obiekty skontrolowano, przeprowadzono **28 kontroli**, w tym
 - 1 kontrolę interwencyjną związane ze zgłoszeniami konsumentkami,
- przeprowadzono 2 oceny sposobu żywienia (dekady).

Do zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego zalicza się:

- **Bloki żywienia w szpitalach (system cateringowy)**
 - **2 obiekty w ewidencji** (kuchenki oddziałowe), nie kontrolowane w roku sprawozdawczym.
- Posiłki dla pacjentów przygotowywane są w zakładzie cateringowym, dostarczane własnym (szpitalnym) środkiem transportu. W zakładzie cateringowym przeprowadzono ocenę sposobu żywienia.
- **Stolówki w żłobkach**

- **2 obiekty w ewidencji**, nie przeprowadzono kontroli,
- przeprowadzono 1 ocenę sposobu żywienia (dekada).

- **Stołówki szkolne**

- **58 obiektów w ewidencji** (w tym 37 zakładów żywienia w systemie cateringowym),
7 obiektów skontrolowano (w tym 3 zakłady żywienia w systemie cateringowym),
przeprowadzono **10 kontroli** (w tym 3 w stołówkach z żywnością w systemie cateringowym).

Do stołówek cateringowych posiłki są dowożone w termosach oraz w pojemnikach izotermicznych z wkładami typu GN przystosowanymi środkami transportu ze stołówek szkolnych prowadzących produkcję posiłków oraz innych zakładów żywienia zbiorowego będącymi pod nadzorem organów Inspekcji Sanitarnej. Próbkę pokarmową pobierane są i przechowywane w kuchniach przygotowujących posiłki, zgodnie z zawartymi umowami.

W ramach wypoczynku letniego i zimowego skontrolowano w 5 obiektach 6 turnusów dla dzieci i młodzieży. W tych przypadkach przeprowadzono głównie kontrole tematyczne ze szczególnym uwzględnieniem sposobu żywienia. Łącznie przeprowadzono 6 kontroli.

Podczas kontroli oceniano jadłospisy w zakresie zgodności z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154). W jadłospisach zaznaczono również produkty ze składnikami zawierającymi alergeny.

- **Stołówki przy internatach**

- **5 obiektów w ewidencji**, nie kontrolowane w 2020 r.

Wszystkie zakłady wdrożyły zasady GHP/GMP/HACCP.

- **Stołówki w przedszkolach**

- **21 obiektów w ewidencji** (w tym w 15 zakładach żywnością prowadzone w systemie cateringowym), 4 obiekty skontrolowano (w tym 3 działające w systemie cateringowym),
przeprowadzono **4 kontrole** (w tym 3 w zakładach z żywnością w systemie cateringowym),
- przeprowadzono 1 ocenę sposobu żywienia (dekada).

Do stołówek cateringowych posiłki są dowożone w termosach oraz pojemnikach izotermicznych z wkładami typu GN przystosowanymi środkami transportu z zakładów żywienia zbiorowego nadzorowanych przez Inspekcję Sanitarną.

Próbki pokarmowe pobierane są i przechowywane w kuchniach przygotowujących posiłki, zgodnie z zawartymi umowami.

W przedszkolach podczas kontroli oceniano jadłospisy dekadowe/tygodniowe w zakresie zgodności z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154).

- **Stolówki na koloniach, półkoloniach, obozach, zimowiskach**

- **7 obiektów w ewidencji**, 7 obiektów skontrolowano, przeprowadzono **8 kontroli**.

Były to:

- 2 obozy pod namiotami,
- 1 wypoczynek zorganizowany w szkole językowej,
- 1 wypoczynek zorganizowany na bazie gabinetu psychologicznego,
- 2 wypoczynki zorganizowane na bazie sezonowych ośrodków wypoczynkowych,
- 1 wypoczynek zorganizowany na bazie stadniny koni.

Ponadto wypoczynek dla dzieci i młodzieży organizowany był na bazie zakładów objętych bieżącym nadzorem sanitarnym (szkoły ze stołówkami, restauracja z zapleczem noclegowym) – ujęto w poszczególnych grupach obiektów.

Kontrolowano sposób żywienia, zachowanie odpowiednich warunków przechowywania żywności oraz higienę produkcji. Przy przygotowywaniu posiłków brano pod uwagę deklaracje rodziców co do wrażliwości poszczególnych dzieci na alergeny.

- **Zakłady usług cateringowych**

- **6 obiektów w ewidencji**, 1 obiekt skontrolowano, przeprowadzono **2 kontrole**, w tym 1 kontrolę interwencyjną (zgłoszenie konsumentów).

Zakres działalności:

- przygotowanie posiłków dla pacjentów szpitala – 1 zakład,
- przygotowywanie posiłków obiadowych jednodaniowych/przekąsek dla dzieci w 3 placówkach wsparcia dziennego – 1 zakład,
- przygotowywanie posiłków do przedszkoli – 1 zakład,
- świadczenie usług otwartych – 3 zakłady.

- **Inne zakłady żywienia**

- **26 obiektów** (5 domów weselnych, 6 zakładów zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, 5 placówek wsparcia dziennego, 6 zakładów agroturystycznych, 4 inne), 4 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **4 kontrole**.

Podczas kontroli zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego sprawdzano stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, sprzętu i urządzeń, higienę personelu, pochodzenie surowców i warunki ich przechowywania, sposób obróbki termicznej potraw, wdrożenie zasad dobrej praktyki higienicznej i wdrożenie zasad HACCP. Dokonywano również kontroli prawidłowości przygotowywania i przechowywania próbek pokarmowych.

MATERIAŁY I WYROBY PRZEZNACZONE DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

1. Wytwórnice

- **1 obiekt w ewidencji** (MODEL – produkujący m.in. opakowania kartonowe do żywności), nie kontrolowano w roku sprawozdawczym.

Zakład posiada wdrożone zasady dobrej praktyki produkcyjnej.

2. Miejsca obrotu

- **10 obiektów w ewidencji** (w tym 1 hurtownia), 2 obiekty skontrolowano (1 sklep i 1 hurtownię), przeprowadzono **2 kontrole**.

W obiektach wprowadza się do obrotu materiały opakowaniowe do żywności, przedmioty codziennego użytku przeznaczone do kontaktu z żywnością z tworzyw sztucznych, szkła, porcelany itp. Podczas kontroli zwracano uwagę na oznakowania wyrobów, dostępność w całym łańcuchu dystrybucji deklaracji zgodności na wyroby ceramiczne oraz identyfikowalność dostawców.

Podczas kontroli **pobrano 1 próbę PU** (prawidłowa).

OBIEKTY OBROTU KOSMETYKAMI

- **9 obiektów w ewidencji** (sklepy), nie przeprowadzono **kontroli**.

Nie pobierano próbek produktów kosmetycznych do badań laboratoryjnych.

SYSTEM WCZESNEGO OSTRZEGANIA O NIEBEZPIECZNYCH PRODUKTACH ŻYWNOŚCIOWYCH I ŚRODKACH ŻYWIENIA ZWIERZĄT (RASFF)

Problemy związane z bezpieczeństwem żywności występują we wszystkich krajach Wspólnoty, co przy swobodnym przepływie towarów, braku barier celnych i sanitarnych może spowodować ryzyko przedostania się niebezpiecznego produktu. Szybkie reagowanie na takie przypadki, wzajemne informowanie o zagrożeniach, rozpowszechnianie informacji o środkach spożywczych oraz materiałach i wyrobach mających kontakt z żywnością stanowiących ryzyko dla zdrowia, umożliwia System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF), w którym pracuje Państwowa Inspekcja Sanitarna, a który obowiązuje we wszystkich krajach Unii Europejskiej.

W 2020 r. pracownicy sekcji HŻŻiPK brali udział w 37 postępowaniach, podczas których nadzorowano w zakładach wymienionych w listach dystrybucyjnych wycofywanie z obrotu środków spożywczych kwestionowanych ze względu na stwierdzenie zanieczyszczeń chemicznych i mikrobiologicznych.

W następstwie 6 powiadomień przeprowadzono 9 kontroli interwencyjnych, w 27 postępowaniach proces wycofywania z obrotu kwestionowanej żywności nadzorowano za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, w 3 postępowaniach weryfikowano ofertę handlową przedsiębiorców prowadzących sprzedaż środków spożywczych za pośrednictwem stron internetowych, w 1 przypadku weryfikowano, czy środek transportu GA4202J figuruje w rejestrze zakładów.

Prowadzono postępowania w stosunku do 4 producentów pierwotnych z terenu powiatu biłgorajskiego, którzy byli jednymi z wielu dostawców płodów rolnych, z których wyprodukowano produkt ujęty w powiadomieniu RASFF (kasza gryczana).

Ponadto sekcja HŻŻiPK nadzoruje jakość kosmetyków wprowadzanych na rynek i w każdym przypadku otrzymania notyfikacji o zagrożeniu wysyłanych w systemie RAPEX (System Szybkiej Wymiany Informacji o Produktach Niebezpiecznych) dokonuje czynności związanych z wycofaniem niebezpiecznych kosmetyków z obrotu. W roku 2020 w związku z notyfikacją w systemie RAPEX nr A12/00093/20 dotyczącą wyrobu do farbowania włosów pn. Black Henna, kraj pochodzenia Indie, w których stwierdzono obecności p-fenylenodiaminy sprawdzono ofertę handlową 6 sklepów z kosmetykami. Stwierdzono że przedmiotowych produktów kosmetycznych nie było w ogóle w sprzedaży.

WSPÓLPRACA Z INNYMI JEDNOSTKAMI KONTROLNYMI I ŚRODKAMI MASOWEGO PRZEKAZU

➤ **Inspekcja Weterynaryjna:**

Przeprowadzono 1 wspólną kontrolę interwencyjną w zakładzie produkującym miód i napoje miodowe oraz konfekcjonującym syrop klonowy w związku ze skargą konsumencką dotyczącą nieprawidłowości przy przechowywaniu i sprzedaży miodu, zakład nadzorowany przez obie inspekcje, kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

➤ **Policja**

Przeprowadzono 24 kontrole w obiektach użyteczności publicznej (sklepy, w tym spożywcze, galerie handlowe, obiekty sportowe, siłownie) w zakresie przestrzegania zasad reżimu sanitarnego w związku z ogłoszeniem stanu epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

➤ **Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa**

Przeprowadzono 3 wspólne kontrole produkcji pierwotnej - plantacje owoców miękkich (truskawka, malina). Przekazywano informacje o przypadkach stwierdzenia przekroczenia pozostałości pestycydów w produktach pochodzenia roślinnego.

➤ **Inspekcja Ochrony Środowiska**

Przeprowadzono 1 kontrolę produkcji pierwotnej – plantacja owoców miękkich (truskawka).

➤ **Inspekcja Pracy**

Przekazywano do rozpatrzenia skargę anonimowego konsumenta dotyczącą nieprawidłowości przy zatrudnianiu personelu w jednym z lokali gastronomicznych.

➤ **Samorząd terytorialny**

Przesłano do jednostek organizacyjnych (urzędy gmin/miast, starostwo) pismo w sprawie rejestracji producentów pierwotnych.

➤ **Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego**

Wysłano pismo w sprawie rejestracji producentów pierwotnych oraz przeprowadzono szkolenie na temat „Zasady zatrudniania cudzoziemców do prac sezonowych w świetle obowiązujących przepisów związanych z COVID-19”.

➤ **ARiMR**

Przesłano pismo w sprawie rejestracji producentów pierwotnych.

➤ **Współpraca ze środkami masowego przekazu**

W 2020 r. na portalu portal.bilgoraj.com.pl ukazały się artykuły pod następującymi tytułami:

- „Uwaga rolnicy” - przypominający o obowiązku rejestracji gospodarstw rolnych
- „Handel na miejskich targowiskach. Biłgorajski Sanepid przeprowadził kontrole.”

NADZÓR NAD OBROTEM GRZYBAMI

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy (Dz. U Nr 115 z 2011 r., poz. 672 ze zm.) – „Grzyby świeże, rosnące w warunkach naturalnych, oraz grzyby suszone pozyskiwane z grzybów rosnących w warunkach naturalnych, mogą być oferowane konsumentowi finalnemu:

- 1) wyłącznie w placówkach handlowych lub na targowiskach;
- 2) pod warunkiem uzyskania atestu na grzyby świeże lub atestu na grzyby suszone”.

W związku z powyższym zbieracze runa leśnego (grzybów) odsprzedający je na targowisku zwracali się do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju o wydanie stosownych atestów.

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Biłgoraju uprawnienia klasyfikatora grzybów posiada 1 pracownik i uprawnienia grzyboznawcy posiada 1 pracownik.

W 2020 r. udzielono 10 porad dotyczących świeżych leśnych grzybów osobom zainteresowanym.

Najczęściej były to grzyby jadalne - pieczarka, borowik wrzosowy, piaskowiec kasztanowaty, podgrzybek złotawy, mleczaj rydz, opieńka miodowa.

Zgłaszano się również z grzybami niejadalnymi - blaszkowymi np. maślanka wiązkowa.

W roku 2020 wydano 4 atesty na grzyby leśne świeże.

Gatunki grzybów, z którymi mieszkańcy regionu zgłaszali się w celu uzyskania atestów - czubajka kania, pieprznik jadalny.

W bieżącym roku nie zanotowano w powiecie zatruć grzybowych.

W punktach sprzedaży detalicznej znajdują się w obrocie grzyby świeże hodowlane i ich przetwory w opakowaniach jednostkowych.

Grzyby leśne oferowane są do sprzedaży głównie w okresie przedświątecznym w opakowaniach jednostkowych jako grzyby suszone bądź marynowane.

Podsumowanie:

Kontrole urzędowe zakładów żywnościowo-żywnościowych na 2020 r. planowano w oparciu o ocenę ryzyka biorąc pod uwagę rodzaj produkowanych lub wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, rodzaj i znaczenie zakładu, zasięg produkcji (liczba konsumentów, znaczenie lokalne, regionalne, przeznaczenie żywności produkowanej w zakładzie np. dla wrażliwych grup konsumentów), ocenę stanu sanitarnego z roku 2019 (analiza stwierdzonych niezgodności, rodzaje niezgodności), podjęte działania represyjne (mandaty, decyzje), własne systemy kontroli (GHP, GMP, HACCP), sygnały i skargi wnoszone przez konsumentów, wiarygodność i rzetelność przedsiębiorcy.

Zamierzenia w zakresie urzędowej kontroli żywności wyznaczone na 2020 rok nie zostały zrealizowane. Na rok 2020 do kontroli zaplanowano **483** zakłady, z czego wykonano **178** kontroli (**36,85%**). Pozostałych **305** kontroli nie zrealizowano ze względu na ogłoszony stan epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 oraz niewystarczającą obsadę kadrową sekcji. W roku sprawozdawczym zakończyło pracę dwóch doświadczonych pracowników, jeden z dniem 30.07.2020 r., drugi – 09.10.2020 r. Od dnia 15.01.2020 r. zatrudniono nowego pracownika, który samodzielnie kontrole zaczął przeprowadzać od dnia 16.07.2020 r. Przeszkolenie nowego pracownika wymagało poświęcenia czasu i zaangażowania doświadczonych kontrolerów. Ponadto zanotowano dużą liczbę nieobecności w pracy z powodu choroby, opieki nad chorym członkiem rodziny i urlopu macierzyńskiego, absencja wyniosła łącznie 294 dni.

Przeprowadzono **171 kontrole** poza planem związanych z działaniami doraźnymi wynikającymi z zatwierdzaniem nowych zakładów, nadzorem nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży w okresie wakacji letnich i ferii zimowych, działaniami pokontrolnymi (kontrole sprawdzające), kontrolami interwencyjnymi wynikającymi z doniesień konsumentek o nieprawidłowościach lub związanych z notyfikacjami zgłoszonymi w systemie RASFF.

Przeprowadzono również **24 kontrole akcyjne** wynikające z nadzoru nad prawidłowością stosowania przepisów przeciwepidemicznych związanych ze stanem epidemii.

III. Nadzór sanitarny w zakresie Higieny Komunalnej.

Do zadań sekcji Higieny Komunalnej należy sprawowanie nadzoru nad:

- bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (w tym pobieranie próbek wody do badań, wydawanie bieżących ocen cząstkowych, ocen okresowych i ocen obszarowych dotyczących jakości wody),
- wywiązywaniem się podmiotów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę z realizacji badań jakości wody zgodnie z ustalonym i zatwierdzonym harmonogramem poboru próbek wody,
- bezpieczeństwem zdrowotnym wody w kąpieliskach (w tym pobieranie próbek wody do badań przed sezonem kąpielowym, wydawanie bieżących ocen o jakości wody w kąpielisku oraz ocen sezonowych po zakończeniu sezonu kąpielowego),
- miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpeli (w tym wydawanie bieżących ocen jakości wody),
- internetowym Serwisem Kąpieliskowym (System Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach) - aktualizacja danych prowadzona w sposób zapewniający ich ciągłą i szybką wymianę,
- bezpieczeństwem zdrowotnym wody na pływalni (w tym wydawanie bieżących ocen jakości wody),
- spełnieniem w obiektach wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium,
- warunkami higieniczno - sanitarnymi nieruchomości, obiektów użyteczności publicznej oraz środków transportu,
- spełnieniem wymogów postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi,
- warunkami higieniczno - sanitarnymi postępowania z odpadami medycznymi w miejscach ich powstawania,
- warunkami sanitarnymi obszarów zurbanizowanych oraz tras turystycznych,
- jakością ciepłej wody użytkowej pod kątem występowania bakterii z rodzaju *Legionella sp.*

Do zadań sekcji należy również sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem wymagań higienicznych i zdrowotnych:

- w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej,
- w obiektach świadczących usługi hotelowe/noclegowe w tym nadzór nad warunkami sanitarnymi miejscowości, obiektów i tras turystycznych,
- w obiektach służby zdrowia w zakresie postępowanie z odpadami medycznymi, postępowania z bielizną, postępowania ze zwłokami,
- w obiektach sportowych,

- na dworcach,
- w domach opieki, w domach samopomocy, w warsztatach terapii zajęciowej,
- w transporcie osobowym,
- na placach zabaw i piaskownicach,
- na terenach rekreacyjnych,
- na cmentarzach,
- w domach przedpogrzebowych oraz w transporcie pogrzebowym,
- w trakcie przeprowadzanych ekshumacji,
- na stacjach paliw,
- w aptekach,
- w kinach,
- na wodociągach zbiorowego zaopatrzenia,
- na wodociągach opartych na własnych ujęciach,

Zakres działalności sekcji obejmuje również:

- wydawanie opinii dotyczących organizacji imprez masowych oraz nadzór sanitarny nad tymi imprezami,
- wydawanie opinii dla gminnych regulaminów utrzymania porządku i czystości,
- wydawanie decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji,
- wydawanie opinii zezwalających na sprowadzanie zwłok z zagranicy,
- wydawanie opinii zezwalających na wywóz zwłok za granicę,

Zadania te realizują 4 osoby zatrudnione w sekcji (3,8 etatu).

Prowadzenie nadzoru sanitarnego nad tymi obiektami zgodnie z przygotowanym harmonogramem kontroli na rok 2020 było ograniczone w związku z wprowadzeniem na terenie Polski stanu epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Podejmowane działania w zakresie nadzoru sanitarnego dotyczyły realizacji zadań związanych z tym stanem.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju w związku z obowiązkiem używania w czasie pandemii środków ochrony osobistej tj. maseczek i rękawiczek, a w związku z tym pojawieniem się problemu ich przypadkowego występowania w przestrzeni publicznej zwrócił się do wszystkich Gmin powiatu biłgorajskiego o prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych skierowanych do obywateli, które pozwolą na odpowiedzialne zachowania i ograniczą zaśmiecanie przestrzeni publicznej tymi środkami oraz o wprowadzenie takich mechanizmów reagowania na informacje uzyskane od zgłaszających nieprawidłowości, które pozwolą na możliwie szybką reakcję i podjęcie działań przywracania porządku w takich miejscach.

Na stronie internetowej PSSE w Biłgoraju, pojawiły się komunikaty kierowane do mieszkańców, z prośbą o takie zachowania, które nie pozwolą na zaśmiecanie wspólnej przestrzeni publicznej zużyтыми środkami ochrony osobistej. Komunikaty te oraz instrukcje postępowania zostały przesłane także do prasy lokalnej na ich strony internetowe.

Nadzór sanitarny nad obiektami w 2020 r.

Dane zgodne z obowiązującym drukiem sprawozdawczym MZ – 46.

Obiekt	wiersz (zgodnie z MZ-46)	według ewidencji na 31 XII	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli
Ustępy publiczne, stałe, skanalizowane	2	5	5	5
Pływalnie kryte - ogółem	7	1	0	0
Domy Pomocy Społecznej	11	2	0	0
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	12	9	0	0
Placówki zapewniające całodobową opiekę	13	2	0	0
Noclegownie i domy dla bezdomnych	14	1	0	0
Hotele	16	2	0	0
Motele	17	1	0	0
Pensjonaty	18	3	0	0
Schroniska młodzieżowe	21	1	1	3
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	22	63	14	14
Zakłady fryzjerskie	23	90	16	18
Zakłady kosmetyczne	24	56	14	14
Zakłady odnowy biologicznej	26	8	1	1
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	27	13	4	5
Dworce autobusowe	28	1	1	1
Tereny rekreacyjne	44	9	8	10
Cmentarze	45	35	4	6
Domy przedpogrzebowe	46	2	0	0
Inne obiekty	48	91	40	40
Ogółem	49	395	108	117

W wierszu 48 jako *Inne obiekty* wskazano: apteki, punkty apteczne, stacje paliw, obiekty sportowe, obiekty kulturalno – widowiskowe, zakłady usług pogrzebowych, pralnie, targowiska, kostnice, transport odpadów.

Krótką charakterystyką grup obiektów zawierająca ocenę i porównanie do wcześniejszego okresu sprawozdawczego.

Ustępy publiczne we Frampolu i w Tarnogrodzie w dobrym stanie sanitarno – higienicznym i porządkowym. Stan sanitarno – techniczny, higieniczny i porządkowy dwóch ustępów publicznych znajdujących się w Biłgoraju oceniono jako dostateczny. Nieprawidłowości stwierdzone w ustępie publicznym w Józefowie usunięto natychmiast przed wystawieniem zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego.

W grupie nadzorowanych **jednostek organizacyjnych pomocy społecznej** nastąpiły zmiany w ewidencji do której w 2020 r. **doszły**:

- Dom Pomocy Społecznej dla Kombatantów- Biłgoraj ul. Komorowskiego 20
- Dom Pomocy Społecznej w Teodorówce - Teodorówka 1 z filiami:
 - w Długim Kącie
 - w Biłgoraju (Dom Rodzinny)

(W pierwszym kwartale 2020 r. oraz w latach poprzednich nadzór nad tymi obiektami sprawował Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie.)

- Rodzinny Dom Pomocy – Józefów, ul. Armii Krajowej 15a
- Dom Opieki – Ciosmy 102 a

Z ewidencji **odszedł**:

- Dom Opieki dla osób starszych – Biłgoraj u. Parkowa 15

Nadzór sanitarny nad tymi obiektami w 2020 r., ze względu na ogłoszony stan epidemii, miał charakter kontaktów telefonicznych oraz e-mailowych i dotyczył obszarów rozwiązań, które wprowadzały obiekty w celu uniemożliwienia transmisji wirusa SARS-CoV-2.

W grupie **obiektów świadczących usługi noclegowe**, rok 2020 w związku z nałożonymi ograniczeniami i zakazami świadczenia usług w obiektach noclegowych spowodował, że większość obiektów była zamknięta nie tylko w okresach wskazanych przepisami, ale w ciągu całego roku.

Skontrolowane obiekty świadczyły usługi w podwyższonym reżimie sanitarnym zgodnie z opracowanymi w obiektach zasadami świadczenia usług w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W grupie obiektów **świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej** usługi te świadczone w podwyższonym reżimie sanitarnym zgodnie z opracowanymi w obiektach zasadami postępowania. Kontrole przestrzegania zasad higieny przy świadczeniu usług

w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Nie wykazały nieprawidłowości. Usługi świadczone były z zachowaniem standardów sanitarnych, rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia. Dla sprawowania nadzoru sanitarnego istotny był fakt, że niektóre obiekty zamknięte zostały przez właścicieli wcześniej niż wynikało to z obowiązku prawnego nałożonego przepisami. Część tych obiektów zostało zlikwidowanych, a jak wynika ze zgłoszeń i informacji, które wpłynęły do Państwowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju, ich właściciele rozpoczęli świadczenie usług pod nowymi adresami. W tej grupie obiektów usługi świadczone są zgodnie ze wysokimi standardami sanitarnymi. W pojedynczych przypadkach stwierdzone nieprawidłowości usuwane były natychmiast.

W roku 2020, w tej grupie obiektów do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju wpłynęły dwie skargi/interwencje, wskazujące na nieprzestrzeganie standardów sanitarnych przy świadczeniu usług, wprowadzonych w związku z epidemią Covid-19. Przeprowadzone kontrole nie stwierdziły nieprawidłowości w zakresie wskazanym w skargach.

W grupie obiektów - **cmentarze** – prowadzone jest postępowanie w stosunku do Cmentarza Komunalnego Lapidarium w Biłgoraju w związku z pojawianiem się wody w kwaterach grobowych. Wydano 2 decyzje, które nadal obowiązują.

Stan sanitarno – higieniczny, techniczny i porządkowy w podziale na rodzaj obiektów (**apteki, stacje paliw, obiekty sportowe**) nie budził zastrzeżeń w żadnej z grup i jest porównywalny do lat poprzednich. Zakres kontroli rozszerzono o obszar świadczenia usług w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Stwierdzono, że usługi świadczone są z zachowaniem standardów sanitarnych, rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia.

W przypadku **transportu osobowego** skontrolowano 4 autobusy komunikacji publicznej.

Podczas prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzany stan sanitarno – higieniczny środków transportu nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzano nieprawidłowości, nie nałożono mandatów, nie wszczynano postępowań.

W 2020 r., w związku z sygnałami dotyczącymi funkcjonowania **placów zabaw** w czasie epidemii COVID – 19, przeprowadzono 6 kontroli, podczas których skontrolowano 14 placów zabaw, 11 piaskownic oraz 2 siłownie zewnętrzne. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W związku z wprowadzonym na terenie Polski stanem epidemii pracownicy sekcji przeprowadzili, **wspólnie z Policją** 12 kontroli akcyjnych w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów jak również kontroli spełnienia obowiązków wynikających z konieczności wprowadzenia

dodatkowych zasad reżimu sanitarnego. Wszystkie te obiekty poddane zostały kontroli bez zawiadamiania strony o zamiarze jej przeprowadzenia. Kontrole z Policją przeprowadzono w hotelu, dwóch zakładach fryzjerskich, sklepie gospodarstwa domowego i elektroniki, kinie, na stadionie (kontrola zasad przy organizowaniu i przeprowadzeniu meczu piłki nożnej), w transporcie osobowym (2 busy) i czterech sklepach spożywczych. Przeprowadzono również kontrolę wydarzenia pod nazwą „Mikołajkowy Spot Samochodowy”. Podczas prowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zdecydowana większość zadań wykonywanych przez pracowników sekcji związana była jednak z wprowadzeniem na terenie Polski stanu epidemii, wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Do wszystkich nadzorowanych obiektów na bieżąco wysyłano informacje, zalecenia i rekomendacje Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące sposobu postępowania w związku z wprowadzonym stanem epidemii. Po analizie przesłanych informacji o wprowadzonych zasadach funkcjonowania placówek w czasie trwającej epidemii COVID-19, na podstawie przesłanych regulaminów i wprowadzonego w obiektach reżimu sanitarnego w przyjętych formach postępowania, zajmowano stanowisko w stosunku do obiektów takich jak: Domy Pomocy Społecznej, Gminne Ośrodki Kultury, biblioteki i czytelnie, Warsztaty Terapii Zajęciowych, domy kultury, domy pomocy społecznej, kino, świetlice, w związku z prowadzeniem w nich różnego rodzaju aktywności społecznej. Prowadzono również ścisłą współpracę z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, dla których przygotowywano informacje o osobach przebywających na kwarantannie oraz w izolacji domowej.

Podsumowując nadzór nad obiektami użyteczności publicznej w roku 2020 należy stwierdzić, że był on podporządkowany działaniom podjętym w związku z wprowadzeniem na terenie Polski stanu epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Zgodnie z poleceniem Głównego Inspektora Sanitarnego w związku z wystąpieniem pandemii ograniczono bądź zawieszono kontrole w terenie na rzecz nadzoru nad wykonywaniem przez podmioty kontroli wewnętrznej oraz podejmowania działań związanych z zachorowaniami na COVID-19.

Nadzór nad kąpieliskami - Kąpieliska zorganizowane w roku 2020.

Lp.	Akwen	Nazwa kąpieliska	Właściciel	Użytkownik
1.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju
2.	Zalew Biszczka-Żary	Kąpielisko Zalew Biszczka - Żary	Gmina Biszczka	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji
3.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów

Wydane oceny jakości wody.

Lp.	Akwen	Nazwa kąpieliska	Właściciel	Użytkownik	Czas (od – do) kiedy obowiązywała ocena o przydatności wody do kąpeli
1.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	26.06.2020r. – 14.07.2020r. (27.06.2020r. otwarcie sezonu kąpieliskowego)
2.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	14.07.2020r – 04.08.2020r.
3.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	04.08.2020r. – 19.08.2020r.
4.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	19.08.2020r. – 31.08.2020r. (31.08.2020r. zakończenie sezonu kąpielowego)
5.	Zalew Biszczka-Żary	Kąpielisko Zalew Biszczka - Żary	Gmina Biszczka	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	26.06.2020r. – 14.07.2020r. (01.07.2019r. otwarcie sezonu kąpieliskowego)
6.	Zalew Biszczka-Żary	Kąpielisko Zalew Biszczka - Żary	Gmina Biszczka	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	14.07.2020r – 05.08.2020r.
7.	Zalew Biszczka-Żary	Kąpielisko Zalew Biszczka - Żary	Gmina Biszczka	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	05.08.2020r. – 18.08.2020r.
8.	Zalew Biszczka-Żary	Kąpielisko Zalew Biszczka - Żary	Gmina Biszczka	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	18.08.2020r. – 31.08.2020r. (31.08.2020r. zakończenie sezonu kąpielowego)
9.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów	26.06.2020r. – 15.07.2020r. (01.07.2020r. otwarcie sezonu kąpieliskowego)
10.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów	15.07.2020r – 03.08.2020r.
11.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów	03.08.2020r. – 19.08.2020r.
12.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów	19.08.2020r. – 31.08.2020r. (31.08.2020r. zakończenie sezonu kąpielowego)

W roku 2020 na kąpieliska wydano:

- 12 ocen bieżących o przydatności wody do kąpeli,
- 3 oceny sezonowe za rok 2020.

W roku 2020 nie zgłoszono miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli.

Prowadzono internetowy Serwis Kąpieliskowy w sposób zapewniający ciągłą, wielostronną i szybką wymianę danych, zapewniającą kompletność i niezbędną jakość informacji.

Woda do spożycia. Wykaz producentów wody zaopatrujących ludność.

Lp.	Nazwa producenta	Nazwa wodociągu	Wielkość produkcji wodociągu	Wielkość produkcji producenta	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez wodociąg	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez producenta
1	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. ul. Łąkowa 13, 23-400 Biłgoraj	Biłgoraj	2986,5	2986,5	25646	25646
2	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Dyle	24,3	1202,3	358	11953
3	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Hedwizyn	465,4		2216	
4	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Korczów - Okragle	183,8		2601	
5	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Sól	282,5		3334	
6	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Dąbrowica	96		1337	
7	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Majdan Gromadzki	125,2		1665	
8	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Ciosmy	25,1		442	
9	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Józefów	378		772,2	
10	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Górecko Stare	87,3	810		
11	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Majdan Nepryski	215,1	2298		
12	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Stanisławów	81,1	895		
13	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Szopowe	10,7	109		
14	Tarnogrodzki Zakład Komunalny Spółka z o. o, ul. Kościuszki 5, 23-420 Tarnogród	Tarnogród Przedmieście Różanieckie	279	459	2277	3342
15	Tarnogrodzki Zakład Komunalny Spółka z o. o., ul. Kościuszki 5, 23-420 Tarnogród	Tarnogród Przedmieście Pluskie	180		1065	

Lp.	Nazwa producenta	Nazwa wodociągu	Wielkość produkcji wodociągu	Wielkość produkcji producenta	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez wodociąg	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez producenta
16	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Goraj	113	332,1	1137	3522
17	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Albinów Duży	2,7		60	
18	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Gilów	34,1		216	
19	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Jędrzejówka	50,3		375	
20	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Kondraty	15,7		180	
21	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Zastawie	116,3		1554	
22	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Łąkowa 4, 23-440 Frampol	Frampol	146,8	594,1	2310	7801
23	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Łąkowa 4, 23-440 Frampol	Korytków Mały	130		2313	
24	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Łąkowa 4, 23-440 Frampol	Teodorówka - Radzięcín	317,3		3178	
25	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Turobin	93,7	439,5	1523	5866
26	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Gródki	81,6		1120	
27	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Żabno	40,3		458	
28	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Tarnawa Duża	72,2		960	
29	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Żurawie	151,7		1805	
30	Zakład Gospodarki Komunalnej Potok Górny 116, 23-423 Potok Górny	Potok Górny	283,2	476,8	3117	5345
31	Zakład Gospodarki Komunalnej Potok Górny 116, 23-423 Potok Górny	Lipiny Dolne	193,6		2228	

Lp.	Nazwa producenta	Nazwa wodociągu	Wielkość produkcji wodociągu	Wielkość produkcji producenta	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez wodociąg	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez producenta
32	Zakład Gospodarki Komunalnej w Terespolu Zaorendzie ul. Szkolna 44, 23-407 Terespol	Tereszpol - Zygmunt	329,5	386,2	3431	3929
33	Zakład Gospodarki Komunalnej w Terespolu Zaorendzie ul. Szkolna 44, 23-407 Terespol	Lipowiec	56,7		498	
34	Zakład Gospodarki Komunalnej Biszczka 79, 23-425 Biszczka	Biszczka	383,2	383,2	3906	3906
35	Zakład Gospodarki Komunalnej Obsza 36, 23-413 Obsza	Babice – Dorbozy	1010	1010	9305	9305
36	Zakład Gospodarki Komunalnej Łukowa 570/4, 23-412 Łukowa	Łukowa	587	587	4227	4227
37	Zakład Gospodarki Komunalnej ul.Przemysłowa10 23-415 Księżpol	Księżpol	323,7	614,2	2567	5136
38	Zakład Gospodarki Komunalnej ul.Przemysłowa10 23-415 Księżpol	Markowicze	290,5		2569	
39	Gmina Aleksandrów Aleksandrów 380 23-408 Aleksandrów	Aleksandrów	365	365	3630	3630

Wykaz producentów wody dostarczających wodę z indywidualnych ujęć jako część działalności handlowej lub do budynków użyteczności publicznej.

Lp.	Nazwa producenta	Wielkość produkcji wodociągu	Wielkość produkcji producenta	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez wodociąg	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez producenta
1	Arion Szpitale sp. z o. o. Zespół Opieki Zdrowotnej w Biłgoraju ul. Dr Pojaska 5, 23-400 Biłgoraj	42,9	42,9	0	0
2	ATL Spółka z o. o. ul. Piłsudskiego 180, 05-091 Ząbki	0,3	0,3	0	0
3	Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowo Produkcyjne ATOS Eksport-Import Gromada 165, 23-400 Biłgoraj	4,6	4,6	0	0

Lp.	Nazwa producenta	Wielkość produkcji wodociągu	Wielkość produkcji producenta	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez wodociąg	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez producenta
4	Gospodarstwo Rolne Tomasz Czajka Hosznia Ordynacka 44 23-450 Goraj	1,0	1,0	6	6
5	Zakład Mięсны Wasąg Sp. Jawna Hedwiżyn 118 23-400 Biłgoraj	21,3	21,3	0	0

Liczba ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia

(informacja jak do druku sprawozdawczego MZ – 46).

Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia					Liczba ludności korzystającej			
Gmina	Miejscowość	Ulica	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	z wody odpowiadającej wymaganiom	z wody objętej brakiem przydatności wody w zakresie mikrobiologicznym	z wody nieodpowiadającej wymaganiom fizykochemicznych	z wody nieodpowiadającej wymaganiom dla substancji promieniotwórczych
Biłgoraj	Biłgoraj	Targowa 14	2986,5	dobra	25646	-	-	-
Biłgoraj	Dyle	-	24,3	dobra	358	-	-	-
Biłgoraj	Hedwiżyn	-	465,4	dobra	2216	-	-	-
Biłgoraj	Korczów-Okraętle	-	183,8	dobra	2601	-	-	-
Biłgoraj	Sól	-	282,5	dobra	3334	-	-	-
Biłgoraj	Dąbrowica	-	96	dobra	1337	-	-	-
Biłgoraj	Majdan Gromadzki	-	125,2	dobra	1665	-	-	-
Biłgoraj	Ciosmy	-	25,1	dobra	355	-	-	-
Józefów	Józefów	Leśna 1	378	dobra	2706	-	-	-
Józefów	Górecko Stare	-	87,3	dobra	810	-	-	-
Józefów	Majdan Nepryski	-	215,1	dobra	2298	-	-	-
Józefów	Stanisławów	-	81,1	dobra	895	-	-	-
Józefów	Szopowe	-	10,7	dobra	109	-	-	-
Tarnogród	Tarnogród Prz. Różanieckie	Lubartowska	279	dobra	2277	-	-	-
Tarnogród	Tarnogród Prz. Płuskie	Biłgorajska	180	dobra	1065	-	-	-
Goraj	Goraj	-	113	dobra	1137	-	-	-
Goraj	Albinów Duży	-	2,7	dobra	60	-	-	-
Goraj	Gilów	-	34,1	dobra	216	-	-	-
Goraj	Jędrzejówka	-	50,3	dobra	375	-	-	-
Goraj	Kondraty	-	15,7	dobra	180	-	-	-
Goraj	Zastawie	-	116,3	dobra	1554	-	-	-
Frampol	Frampol	Gorajska 15	146,8	dobra	2310	-	-	-
Frampol	Korytków Mały	-	130	dobra	2313	-	-	-
Frampol	Teodorówka-Radzięcín	-	317,3	dobra	3089	-	-	-
Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia					Liczba ludności korzystającej			

Gmina	Miejscowość	Ulica	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	z wody odpowiadającej wymaganiom	z wody objętej brakiem przydatności wody w zakresie mikrobiologicznym	z wody nieodpowiadającej wymaganiom fizykochemicznych	z wody nieodpowiadającej wymaganiom dla substancji promieniotwórczych
Turobin	Turobin	-	93,7	dobra	1523	-	-	-
Turobin	Gródki	-	81,6	dobra	1088	-	-	-
Turobin	Żabno	-	40,3	dobra	458	-	-	-
Turobin	Tarnawa Duża	-	72,2	dobra	960	-	-	-
Turobin	Żurawie	-	151,7	dobra	1805	-	-	-
Potok	Potok Górny	-	283,2	dobra	3117	-	-	-
Potok	Lipiny Dolne	-	193,6	dobra	2228	-	-	-
Tereszpol	Tereszpol Zygmunt	-	329,5	dobra	3431	-	-	-
Tereszpol	Lipowiec	-	56,7	dobra	498	-	-	-
Biszczka	Biszczka	-	383,2	dobra	3906	-	-	-
Obsza	Babice-Dorbozy	-	1010	dobra	9051	-	-	-
Łukowa	Łukowa	-	587	dobra	4227	-	-	-
Księżpol	Księżpol	-	323,7	dobra	2567	-	-	-
Księżpol	Markowicze	-	290,5	dobra	2569	-	-	-
Aleksandrów	Aleksandrów	Klonowa 9	365	dobra	3630	-	-	-
Razem			10608,1		99 964			

516 mieszkańców powiatu biłgorajskiego zaopatrywanych jest w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia spoza powiatu.

Końcówki wodociągów wchodzące na teren powiatu biłgorajskiego:

- wodociąg zbiorowego zaopatrzenia **Radecznicza** zaopatruje mieszkańców:

296 - Chłopków z Gminy Frampol,

18 - część Hoszni Ordynackiej z Gminy Goraj,

149 - Wólka Czernięcińska z Gminy Turobin,

- wodociąg zbiorowego zaopatrzenia **Gruszka Duża** zaopatruje mieszkańców:

53 – część miejscowości Zabłocie z Gminy Turobin.

Liczba ludności korzystająca z wodociągów powiatu biłgorajskiego – 99964.

Liczba ludności powiatu biłgorajskiego korzystająca z wody dobrej jakości z innych powiatów (końcówki wodociągów) – 516.

Liczba ludności korzystająca z innych podmioty zaopatrujących w wodę – 6.

Łącznie na terenie powiatu biłgorajskiego z wody dobrej jakości korzysta 100486 osób.

462 osoby mieszkające **poza powiatem biłgorajskim**, zaopatrywane są przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia powiatu biłgorajskiego:

- wodociąg Ciosmy zaopatruje mieszkańców – Szeliga powiat niżański 87 osób,
- wodociąg Gródki zaopatruje mieszkańców – Kolonia Otrocz powiat janowski 32 osoby,
- wodociąg Teodorówka – Radzięcín zaopatruje mieszkańców – Trzęsiny powiat zamojski 89 osób,
- wodociąg Obsza zaopatruje mieszkańców – Jastrzębiec powiat leżajski 254 osób.

Liczba ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów lokalnych – innych podmiotów zaopatrujących w wodę.

Nazwa wodociągu lokalnego (inny podmiot zaopatrujących w wodę)					Liczba ludności korzystającej			
Gmina	Miejscowość	Ulica	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	z wody odpowiadającej wymaganiom	z wody objętej brakiem przydatności wody w zakresie mikrobiologicznym	z wody nieodpowiadającej wymaganiom fizykochemicznych	z wody nieodpowiadającej wymaganiom dla substancji promieniotwórczych
Biłgoraj Miasto	Biłgoraj Arion Szpital	ul. Pojaska 5	42,9	dobra	-	-	-	-
Turobin	Tokary – Gospodarstwo Rolne	Tokary	0,3	dobra	-	-	-	-
Biłgoraj	Gromada – „Atos”	Gromada 164	4,6	dobra	-	-	-	-
Goraj	Gospodarstwo Rolne Tomasz Czajka,	Hosznia Ordynacka 44	1,0	dobra	6	-	-	-
Biłgoraj	Zakład Mięsny Wasąg,	Hedwiżyn 118	21,3	dobra	-	-	-	-
Razem			70,1		6	-	-	-

Zestawienie wodociągów powiatu.

Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	Liczba urzędzeń	Liczba wodociągów dostarczających				Liczba ludności korzystającej z wody			
		Wodę dobrej jakości	Wodę nieodpowiadającą wymaganiom mikrobiologicznym	Wodę nie odpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym	Wodę nie odpowiadającą wymaganiom dla substancji promieniotwórczych	odpowiadającej wymaganiom	Nie odpowiadającej wymaganiom ogółem	nie odpowiadającej wymaganiom mikrobiologicznym	nie odpowiadającej wymaganiom dla substancji promieniotwórczych
≤100	15	15	0	0	0	9222	0	0	0
101-1000	22	22	0	0	0	56045	0	0	0
1001- 10 000	2	2	0	0	0	34697	0	0	0
10 001 – 100 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne podmioty zaopatrujące w wodę	6	6	0	0	0	0	0	0	0

Wodociągi produkujące ≤ 100 m³/d . W ewidencji znajduje się 15 wodociągów.

Wodociągi, na których prowadzono postępowanie administracyjne:

Lp	Nazwa wodociągu	Gmina	Data wydania decyzji	Usterki (tylko stanu sanitarno-higienicznego)	Termin wykonania	Data kontroli sprawdzającej
1.	Gródki	Turobin	20.07.2020	1. Niewłaściwy stan sanitarno – techniczny zbiorników wyrównawczych. 2. Niekompletna odzież ochronna. 3. Przeterminowany podchloryn sodu. 4. Brak oznakowania ujęcia wody	31.08.2020 r.	10.09.220 r.
2.	Lipowiec	Tereszpol	20.07.2020 przedłużenie 01.12.2020	1. Niewłaściwy stan sanitarno – techniczny włączów w zbiornikach wyrównawczych. 2. Niewłaściwy stan sanitarno techniczny zbiornika hydroforowego.	30.11.2020 r. przedłużenie do 31.05.2021 r.	Postępowanie jest nadal prowadzone
3.	Ciosmy	Biłgoraj	27.07.2020	1. Niewłaściwy stan sanitarno – techniczny zbiornika wyrównawczego.	30.11.2020 r.	08.12.2020 r.

Na wodociągach Gródki i Ciosmy zakończono prowadzone postępowanie administracyjne, na koniec roku wodociągi oceniono jako dobre.

Wodociąg zbiorowego zaopatrzenia Gródki – poprawiono stan sanitarno - techniczny zbiornika wyrównawczego poprzez pomalowanie pokryw do zbiorników wyrównawczych, pomalowanie ścian przy włączach oraz oczyszczenie i pomalowanie metalowych drabinek w zbiornikach wyrównawczych.

Wodociąg zbiorowego zaopatrzenia Ciosmy – poprawiono stan sanitarno techniczny zbiornika wyrównawczego.

Wodociągi, które w roku 2020 dostosowały jakość wody do obowiązujących wymogów – tabela.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Parametr	Decyzja
1.	Gródki	Turobin	Bakterie grupy coli	Decyzja stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia z dnia 01.07.2020 r. Decyzja stwierdzająca przydatność wody do spożycia z dnia 13.07.2020 r.
2.	Szopowe	Józefów	Bakterie grupy coli, Enterokoki	Decyzja stwierdzająca brak przydatności z dnia 22.09.2020 r. Decyzja stwierdzająca przydatność wody z dnia 02.10.2020 r.

Wodociągi poddawane **stałej dezynfekcji** wody.

Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób dezynfekcji
Szopowe	Józefów	stała dezynfekcja w okresie 01.07.2020 r. – 13.07.2020 r., sposób dezynfekcji - podchloryn sodu

Wodociągi, na których stosowane jest **uzdatnianie wody**.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób uzdatniania
1.	Dąbrowica	Biłgoraj	odmanganianie, odżelazianie, filtracja, napowietrzanie
2.	Ciosmy	Biłgoraj	koagulacja, odmanganianie, odżelazianie, filtracja, napowietrzanie
3.	Turobin	Turobin	filtracja, napowietrzanie

Wodociągi, na których wystąpiły **awarie i przerwy w dostawie wody**.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Liczba awarii	Rodzaj sieci
1.	Jędrzejówka	Goraj	1	sieć wodociągowa
2.	Kondraty	Goraj	3	sieć wodociągowa
3.	Lipowiec	Tereszpol	2	sieć wodociągowa

Warunkowa przydatność wody

Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia	Gmina	Data wydania decyzji	Przekroczony parametr	Czas trwania przekroczenia	Prowadzone działania naprawcze
Gródki	Turobin	01.07.2020 r.	bakterie grupy coli	01.07.2020 r. - 13.07.2020 r.	dezynfekcja, płukanie sieci

Wodociągi produkujące 101 – 1000 m³/d. W ewidencji znajdują się 22 wodociągi.

Wodociągi, które w roku sprawozdawczym **dostosowały jakość wody** do obowiązujących wymogów.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Parametr	Decyzja
1.	Tarnogród Przedmieście Różanieckie	Tarnogród	Bakterie grupy coli	Decyzja stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia z dnia 14.10.2020 r. Decyzja stwierdzająca przydatność wody do spożycia z dnia 04.11.2020 r.
2.	Tarnogród Przedmieście Płuskie	Tarnogród	Bakterie grupy coli	Decyzja stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia z dnia 14.10.2020 r. Decyzja stwierdzająca przydatność wody do spożycia z dnia 04.11.2020 r.

Wodociągi poddawane **stałej dezynfekcji** wody.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób dezynfekcji
1.	Tarnogród Przedmieście Różanieckie	Tarnogród	stała dezynfekcja w okresie 14.10.2020 r. – 04.11.2020 r., sposób dezynfekcji - podchloryn sodu
2.	Tarnogród Przedmieście Płuskie	Tarnogród	stała dezynfekcja w okresie 14.10.2020 r. – 04.11.2020 r., sposób dezynfekcji - podchloryn sodu

Wodociągi, na których stosowane jest uzdatnianie wody.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób uzdatniania
1.	Okrągłe-Korczów	Biłgoraj	odmanganianie, odżelazianie, filtracja, napowietrzanie
2.	Sól	Biłgoraj	filtracja, napowietrzanie, wymiana jonowa
3.	Majdan Grom.	Biłgoraj	odmanganianie, odżelazianie, filtracja, napowietrzanie
4.	Tarnogród Przedmieście Różanieckie	Tarnogród	filtracja, napowietrzanie
5.	Tarnogród Przedmieście Płuskie	Tarnogród	filtracja, napowietrzanie
6.	Biszczka	Biszczka	filtracja, napowietrzanie
7.	Księżpol	Księżpol	filtracja, napowietrzanie
8.	Markowicze	Księżpol	filtracja, napowietrzanie
9.	Aleksandrów	Aleksandrów	filtracja, napowietrzanie

Warunkowa przydatność wody.

Lp.	Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia	Gmina	Data wydania decyzji	przekroczony parametr	czas trwania przekroczenia	przewedzone działania naprawcze
1.	Tarnogród Przedmieście Różanieckie	Tarnogród	14.10.2020	Bakterie grupy coli	14.10.2020 - 04.11.2020	dezynfekcja, płukanie sieci
2.	Tarnogród Przedmieście Płuskie	Tarnogród	14.10.2020	Bakterie grupy coli	14.10.2020 - 04.11.2020	dezynfekcja, płukanie sieci

Wodociągi, na których wystąpiły **awarie i przerwy** w dostawie wody.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Liczba awarii	Rodzaj sieci
1.	Aleksandrów	Aleksandrów	3	3 sieć wodociągowa
2.	Dąbrowica	Biłgoraj	1	1 sieć wodociągowa
3.	Hedwizyn	Biłgoraj	1	1 sieć wodociągowa
4.	Korczów - Okrągłe	Biłgoraj	1	1 sieć wodociągowa
5.	Sól	Biłgoraj	2	2 sieć wodociągowa
6.	Tarnogród Przedmieście Różanieckie	Tarnogród	23	12 sieć wodociągowa 11 przyłącza
7.	Tarnogród Przedmieście Płuskie	Tarnogród	11	6 sieć wodociągowa 5 przyłącza
8.	Biszczka	Biszczka	28	16 przyłącza wodociągowe 8 sieć wodociągowa 2 pompy głębinowe 2 awarie studni głębinowej 3 przerwy w dostawie wody na części wodociągu
9.	Tereszpol	Tereszpol	9	9 sieć wodociągowa
10.	Łukowa	Łukowa	4	2 sieć wodociągowa 2 zabezpieczenie pompy płaskiej
11.	Potok Górny	Potok Górny	3	3 przyłącze wodociągowe
12.	Lipiny Dolne	Potok Górny	2	2 przyłącze wodociągowe
13.	Frampol	Frampol	2	2 sieć wodociągowa
14.	Teodorówka - Radzięcín	Frampol	5	5 sieć wodociągowa
15.	Józefów	Józefów	1	1 sieć wodociągowa

Wodociągi produkujące 1001 – 10 000 m³/d.

W ewidencji znajdują się **2 wodociągi** raportowane do Komisji Europejskiej.

Wodociągi, które w roku sprawozdawczym **dostosowały jakość wody** do obowiązujących wymogów.

Nazwa wodociągu	Gmina	Parametr	Decyzja
Babice - Dorbozy	Obsza	Bakterie grupy coli	Decyzja stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia z dnia 01.12.2020 r. Decyzja stwierdzająca przydatność wody do spożycia z dnia 11.12.2020 r.

Wodociągi poddawane **stałej dezynfekcji** wody.

Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób dezynfekcji
Biłgoraj	Miasto Biłgoraj	Podchloryn sodu

Wodociągi, na których stosowane jest **uzdatnianie** wody.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób uzdatniania
1.	Biłgoraj	Miasto Biłgoraj	filtracja, napowietrzanie
2.	Babice-Dorbozy	Obsza	filtracja, napowietrzanie

Wodociągi, na których wystąpiły **awarie i przerwy** w dostawie wody.

Nazwa wodociągu	Gmina	Liczba awarii	Rodzaj
Biłgoraj	Miasto Biłgoraj	56	38 sieć wodociągowa 15 przyłącza wodociągowe 3 pompy głębinowe

Warunkowa przydatność wody.

Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia	Gmina	Data wydania decyzji	przekroczony parametr	czas trwania przekroczenia	prowadzone działania naprawcze
Babice - Dorbozy	Obsza	01.12.2020 r.	Bakterie grupy coli	01.12.2020 - 11.12.2020	dezynfekcja, płukanie sieci

Na terenie powiatu biłgorajskiego wszystkie podmioty produkujące wodę wykonują badania jej jakości, zgodnie z ustalonym i zatwierdzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogramem, a wyniki jakości wody z prowadzonej kontroli wewnętrznej przekazywane są w obowiązujących terminach.

Podsumowanie.

W 2020 roku na terenie Polski od marca obowiązywał stan epidemii. Zgodnie z poleceniem Głównego Inspektora Sanitarnego zadania kontrolne ujęte w harmonogramach realizowane były w bardzo ograniczonym zakresie. Zakres wszystkich kontroli przeprowadzanych w obiektach od połowy marca, rozszerzono o kontrolę obszaru obejmującego świadczenie usług w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. W większości kontrolowanych

obiektów stwierdzany stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Tylko w pojedynczych przypadkach standardy sanitarne nie zostały zachowane i konieczne było wydanie zaleceń bądź wszczęcie postępowania. Wszystkie zalecenia nałożone obowiązkami decyzji zostały wyegzekwowane.

Nadal obowiązują decyzje wydane na cmentarz Komunalny Lapidarium w Biłgoraju. Postępowania dotyczą okresowego pojawiania się wody w kwaterach grobowych.

Nadzorowane obiekty użyteczności publicznej w dużej części zamknięte zostały przez właścicieli/ zarządców wcześniej niż wynikało to z obowiązku prawnego nałożonego przepisami. W przypadku obiektów noclegowych ich zdecydowana większość nie świadczyła usług nawet w czasie kiedy ich świadczenie było prawnie dozwolone.

Nadzór nad jakością wody do spożycia przez ludzi.

Bezpieczeństwo zdrowotne wody przeznaczonej do spożycia, dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest stałym priorytetem działań Inspekcji Sanitarnej, a jakość wody do spożycia musi być zawsze utrzymana na poziomie akceptowalnym przez konsumenta.

Woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, jeżeli jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz nie ma agresywnych właściwości korozyjnych i spełnia wymagania określone w obowiązujących przepisach.

Nadzór nad jakością wody Sekcja Higieny Komunalnej sprawuje w:

- **39** wodociągach zbiorowego zaopatrzenia,
- **5** innych podmiotach zaopatrujących w wodę.

Większość zasobów wód podziemnych zasilających wodociągi powiatu biłgorajskiego nadaje się do bezpośredniego wykorzystania, bądź po zastosowaniu prostych metod uzdatniania polegających głównie na usuwaniu naturalnych pierwiastków, takich jak żelazo i mangan.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju, na podstawie § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r., w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), na podstawie sprawozdań z wyników badań jakości wody, w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego jak i kontroli wewnętrznej, realizowanych według uzgodnionego harmonogramu wydał 14 ocen obszarowych jakości wody za rok 2020.

Na podstawie § 20 ust 1 pkt 7 oraz § 2 1 ust 1 cytowanego powyżej rozporządzenia, po analizie przedstawionych wyników badań jakości wody, w zakresie ewentualnych zagrożeń zdrowotnych wydano 68 ocen cząstkowych. Natomiast na podstawie § 22 tego rozporządzenia wydano 14 ocen okresowych jakości wody za rok 2020. Łącznie w roku 2020 wydano 96 ocen jakości wody

do spożycia. Szczegółowe oceny jakości wody na terenie gmin zostały przesłane do wszystkich burmistrzów i wójtów powiatu biłgorajskiego oraz administratorów wodociągów odpowiedzialnych za jakość wody dostarczanej konsumentom. W powiecie biłgorajskim wszystkie gminy są zwodociągowane i wszystkie wodociągi zostały ocenione.

Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia ludności z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia. Na terenie powiatu biłgorajskiego stwierdza się wyjątkowo wysoki procent zwodociągowania. 98,9 % mieszkańców powiatu biłgorajskiego korzysta z wody rozprowadzanej przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia. Konsumpcja wody wodociągowej produkowanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach zbiorowego zaopatrzenia ludności daje gwarancję bezpieczeństwa zdrowotnego.

Oceniając jakość wody za rok 2020 r., we wszystkich nadzorowanych na terenach gmin wodociągach, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju stwierdza, że tak jak w latach poprzednich jest ona utrzymywana na dobrym poziomie, co pozwala ocenić ją jako bezpieczną dla zdrowia konsumentów.

Działalność kontrolno – represyjna sekcji Higieny Komunalnej w 2020 r.

W ewidencji sekcji Higieny Komunalnej znajdują się **444 obiekty** w tym 44 wodociągi.

W 2020 r. **skontrolowano 150** obiektów w tym 43 wodociągi.

Przeprowadzono **219 kontroli** (w tym 200 kontroli zgodnie z harmonogramem kontroli, 6 kontroli odbiorowych obiektów w ramach nadzoru zapobiegawczego, 12 kontroli akcyjnych z Policją oraz 1 kontrolę przebiegu ekshumacji).

Pobrano 123 próbki wody do badań jej jakości (do spożycia i z kąpielisk).

Przeprowadzono w nich **127 badań**, wykonano **4 oznaczenia chemiczne** i **123 oznaczenia fizyczne**.

Wydano:

- **39** decyzji merytorycznych w tym 23 decyzje dotyczące ekshumacji,
- **15** decyzji opłatowych
- **41** postanowień (dotyczących aspektów proceduralnych sprawy)
- **183** opinie/oceny (w sprawie wprowadzonych zasad w obiektach w związku z COVID-19 oraz jakości wody)

Za zbyt późne poinformowanie o zanieczyszczeniu mikrobiologicznym w wodzie wodociągu, ukarano administratora wodociągu mandatem w wysokości 200 zł.

IV. Nadzór sanitarny w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży

Do zadań sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży z zakresu zdrowia publicznego należy sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

Ogólne kierunki działania pionu higieny dzieci i młodzieży dotyczą:

1) Sprawowania nadzoru nad warunkami higieniczno- sanitarnymi:

- w obiektach edukacji, opieki, wychowania dzieci i młodzieży, w tym w szkołach, przedszkolach, innych formach wychowania przedszkolnego, placówkach oświatowo-wychowawczych, w żłobkach, klubach dziecięcych, a także w szkołach wyższych,
- wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży,

2) Sprawowania nadzoru w zakresie higieny procesów nauczania i wychowania.

3) Opracowywania meldunków z wypoczynku zimowego oraz letniego dzieci i młodzieży.

4) Sporządzania informacji o stanie przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego.

W 2020 r. w wykazie obiektów oświatowo – wychowawczych objętych nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju figurowały (wg MZ-53):

• żłobki/ kluby dziecięce	- 5
• przedszkola/ inne formy wychowania przedszkolnego	- 21
• szkoły podstawowe	- 52
• licea ogólnokształcące	- 2
• szkoły branżowe I i II stopnia	- 1
• szkoły policealne	- 1
• zespoły szkół	- 12
• placówki kształcenia ustawicznego – centra szkolenia zawodowego	- 1
• placówki wsparcia dziennego	- 5
• placówki wychowania pozaszkolnego	- 5
• młodzieżowe domy kultury	- 1
• placówki rekreacyjne – schronisko młodzieżowe całoroczne	- 1
• pozaszkolne placówki specjalistyczne	- 1
• inne placówki	- 3

Razem 111

Przeprowadzono ogółem 75 kontroli:

Ogólna liczba kontroli (wg MZ - 53) - 45

Kontrole placówek stałych:

- sanitarne - 23

- sprawdzające - 4
- sanitarne w związku z interwencją - 1
- tematyczne - 17

Kontrole wypoczynku - 28

Kontrole nie wykazane w MZ 53, w obiektach hotelarskich przed rozpoczęciem wypoczynku letniego - 2

W związku z otrzymanymi informacjami - skargami - przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną. W anonimowym piśmie kierowanym do PPIS w Biłgoraju zwrócono się z prośbą o przeanalizowanie liczby dzieci uczęszczających do Przedszkola. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wydano decyzje administracyjne:

- na stwierdzone nieprawidłowości – 1
- przedłużające termin wykonania – 1
- płatnicze - 2

W ramach nadzoru bieżącego nad placówkami nauczania oceniono:

Rozkład zajęć lekcyjnych, który powinien uwzględniać równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, zróżnicowanie zajęć w każdym dniu, możliwości psychofizyczne uczniów do podejmowania intensywnego wysiłku umysłowego w ciągu dnia. Dokonano oceny tygodniowego rozkładu zajęć w 9 skontrolowanych placówkach, w 82 oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii.

Ocenę przeprowadzono w oparciu o zmierzony wzrost uczniów. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Podczas kontroli zwracano uwagę na stan techniczny sprzętu, prawidłowe zestawienie stolików i krzesełek, poprawne ich oznakowanie, posiadanie przez placówki certyfikatów. Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków w 18 placówkach / 77 oddziałach / na 1241 stanowiskach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji.

Na 9 skontrolowanych szkół:

- 6 – posiada salę gimnastyczną,
- 3 – posiada salę rekreacyjno-zastępczą / siłownię / salę fitness,
- 7 – posiada boisko (*suma kolumn 5, 6, 7, 8, 10 z Działu 5*).

W 2020 roku oddano do użytku salę gimnastyczną z zapleczem dla Szkoły Podstawowej. W skontrolowanych szkołach wyposażenie sal gimnastycznych, sal rekreacyjno-zastępczych oraz boisk sportowych spełniało wymogi bezpiecznego użytkowania dla urządzeń i sprzętu sportowego.

Szkolne pracownie komputerowe.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z informatyki w szkolnych pracowniach komputerowych wypadła pozytywnie. Pracownie komputerowe wyposażone były zgodnie z obowiązującymi wymaganiami, uczniowie zostali przeszkoleni w zakresie bhp.

Wszystkie szkoły realizowały zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa. Dyrektorzy zapewнили uczniom w szkole miejsce na pozostawienie podręczników.

Ocena żywienia dzieci.

Przy współdziałaniu z sekcją HŻŻiPK (która była działem wiodącym), zbierano informacje na temat dożywiania uczniów. W 9 skontrolowanych szkołach wydawano ciepłe posiłki obiadowe jedno lub dwudaniowe, z których skorzystało 1103 uczniów.

Ocena temperatury w pomieszczeniach edukacyjnych.

W okresie zimowym pomiary temperatury przeprowadzono w 19 placówkach oświatowo – wychowawczych i wypoczynku zimowego, dotyczyły 107 pomiarów pomieszczeń.

Wszystkie placówki zapewniały właściwą temperaturę pomieszczeń.

Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach wypadła pozytywnie.

W 9 skontrolowanych szkołach, funkcjonowało 5 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, w pozostałych placówkach profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami była realizowana w pomieszczeniach zastępczych.

Ocena posiadania przez szkoły certyfikatów na meble szkolne i sprzęt sportowy.

Zgodnie z obowiązującym przepisem prawnym szkoły i placówki mogą nabywać wyposażenie posiadające odpowiednie atesty lub certyfikaty.

Meble szkolne (stoliki, krzeselka) w 9 skontrolowanych szkołach:

- meble zakupione po 1997 r. odsetek wynosił: do 25% w 1 placówce, do 50% w 3 placówkach, powyżej 50% w 5 placówkach.

Meble szkolne (stoliki, krzeselka) w 10 skontrolowanych przedszkolach:

- wyłącznie meble zakupione przed 1997 r. - 1 placówka,
- meble zakupione po 1997 r. odsetek wynosił: powyżej 50% w 2 placówkach, 100% w 7 placówkach.

Wszystkie nowo zakupione meble posiadały certyfikaty w 100%.

Urządzenia i sprzęt sportowy:

W 9 szkołach:

- odsetek urządzeń i sprzętu sportowego zakupionych po 1997 r. wynosił: w 2 placówkach do 50%, w 5 powyżej 50% i w 2 - 100%.

W 10 przedszkolach:

- odsetek urządzeń i sprzętu sportowego zakupionych po 1997 r. wynosił: w 1 placówce do 50%, w 9 - 100%.

Wszystkie nowo zakupione urządzenia i sprzęt sportowy posiadały certyfikaty w 100%.

Przygotowanie szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2020/2021.

W oparciu o przeprowadzone kontrole oraz informacje otrzymane od organów prowadzących placówki oświatowe, a także szkół resortowych, przeprowadzono ocenę przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

- Kryteria wg których dokonano kontroli szkół w okresie wakacyjnym
 - zakres prowadzonych prac remontowych dotyczących sal dydaktycznych, bloku żywieniowego, bloku sportowego, zaplecza sanitarnego, a także innych prac dotyczących pomieszczeń lub terenu szkoły oraz przewidziany termin ich zakończenia,
 - wykorzystywanie sal lekcyjnych zlokalizowanych w podpiwniczeniu,
 - zapewnienie właściwej powierzchni przypadającej na 1 ucznia,
 - w jakim systemie będą prowadzone zajęcia,
 - zapewnienie właściwej wentylacji/ klimatyzacji pomieszczeń,
 - zapewnienie uczniom opieki w świetlicy,
 - zachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych,
 - możliwość pozostawienia przez uczniów podręczników i przyborów szkolnych,
 - organizacja zajęć z wychowania fizycznego,,
 - zapewnienie uczniom opieki przedlekarskiej i stomatologicznej oraz wyżywienia,
 - opracowanie wewnętrznych regulaminów i procedur funkcjonowania szkół w czasie epidemii uwzględniające ich specyfikę stosownie do *Wytycznych MEN, MZ i GIS dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek od 1 września 2020r.*
- Skontrolowano 16 szkół podstawowych i 2 zespoły.

Remonty/rozbudowy:

- 1 szkoła policealna - remont bazy szkolnej - terenu placówki,
- 1 liceum - remont bazy szkolnej - terenu placówki i budynku,
- 1 zespół szkół - remont bazy szkolnej - terenu placówki i budynku oraz rozbudowa bazy szkolnej - pomieszczeń sanitarnych,,
- 6 zespołów szkół -remont bazy szkolnej- terenu placówki/ budynku,

- 12 szkół podstawowych remont bazy szkolnej – budynku,
- 2 szkoły podstawowe remont bazy szkolnej - terenu placówki.

Wykorzystywanie sal lekcyjnych zlokalizowanych w podpiwniczeniu:

- 1 zespół i 1 liceum.

Zapewnienie powierzchni 2,5 m² przypadającej na 1 ucznia nie zapewniona:

- w 5 zespołach,
- 6 szkołach podstawowych.

System prowadzenia zajęcia:

- w dwuzmianowym systemie 3 szkoły podstawowe, 2 zespoły szkół,
- pozostałe placówki w systemie jednozmianowym.

Zapewnienie właściwej wentylacji/ klimatyzacji pomieszczeń:

- we wszystkich placówkach powyżej 50%.

Zapewnienie uczniom świetlicy:

- w 4 zespołach szkół i w 4 szkołach podstawowych nie zapewniono świetlicy,
- pozostałe placówki zapewniły.

Zachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych:

- 2 zespołach nie zachowane standardy,
- pozostałe placówki zapewniły.

Możliwość pozostawienia przez uczniów podręczników i przyborów szkolnych:

- nie zapewniono w 3 zespołach, w 1 liceum, w 1 szkole policealnej,
- pozostałe placówki zapewniły.

Organizacja zajęć z wychowania fizycznego:

- we wszystkich placówkach zajęcia z wychowania fizycznego będą prowadzone na terenie szkoły.

Zapewnienie uczniom opieki przedlekarskiej:

- nie zapewniono 13 szkołom podstawowym, 2 zespołom szkół i 1 szkole policealnej,
- pozostałe placówki zapewniły.

Zapewnienie uczniom opieki stomatologicznej:

- nie zapewniono w 1 liceum, w 1 szkole policealnej, w 7 zespołach szkół, w 15 szkołach podstawowych,
- pozostałe placówki zapewniły.

Zapewnienie uczniom żywienia:

- nie zapewniono w 1 szkole policealnej, pozostałe placówki zapewniły.

Wszystkie zadeklarowały przygotowanie do rozpoczęcia roku szkolnego pod kątem zapewnienia właściwych warunków higieniczno – sanitarnych. We wszystkich skontrolowanych szkołach zostały opracowane wewnętrzne regulaminy i procedury funkcjonowania szkół w czasie epidemii

uwzględniające ich specyfikę stosownie do *Wytycznych MEN, MZ i GIS dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek od 1 września 2020r.*

W okresie wolnym od zajęć lekcyjnych tj. w czasie ferii zimowych, wakacji letnich.

nadzorowano wypoczynek dzieci i młodzieży, w oparciu o zgłoszenia organizatorów wypoczynku, zamieszczane przez kuratoria oświaty w ogólnopolskiej bazie zgłoszeń MEN www.wypoczynek.men.gov.pl.

W roku 2020 pod nadzorem znajdowało się 50 form wypoczynku zimowego (21) i letniego (29), z których skorzystało **1444** dzieci i młodzieży. Przeprowadzono 28 kontroli wypoczynku oraz 2 kontrole w obiektach przed rozpoczęciem wypoczynku.

Wypoczynek zimowy:

Z wypoczynku zimowego w formie wyjazdowej skorzystało **328** uczestników.

Z wypoczynku zimowego w miejscu zamieszkania skorzystało **424** dzieci i młodzieży. Przeprowadzono **13** kontroli, w wyniku których stwierdzono zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych.

Wypoczynek letni:

Z wypoczynku letniego w formie wyjazdowej skorzystało **353** uczestników.

Z wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania skorzystało **39** dzieci i młodzieży. Przeprowadzono **15** kontroli, w trakcie których stwierdzono zapewnienie właściwych warunków sanitarno- higienicznych.

Podejmowane działania w zakresie promocji zdrowia:

Monitorowano przestrzeganie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w placówkach pobytu dzieci i młodzieży. Wszystkie placówki respektowały przepisy w tym zakresie.

Sekcja HDiM nie prowadziła własnych działań profilaktycznych, podczas kontroli. Jednak w związku z wystąpieniem stanu epidemii w Polsce, wszystkim kierownikom wypoczynku oraz dyrektorom szkół i placówek przekazywano materiały/ ulotki dot. profilaktyki i zapobiegania zakażeniom koronawirusem. Przekazywano również aktualne dane teled adresowe placówek opieki zdrowotnej i Inspekcji Sanitarnej w razie wystąpienia niepokojących objawów chorobowych.

W ramach współpracy z organami prowadzącymi placówki oświatowe i innymi jednostkami organizacyjnymi prowadzono następujące działania:

1. Do organów prowadzących placówki oświatowe skierowano pisma w sprawie:

- przesłania wykazu placówek oświatowych funkcjonujących w roku szkolnym 2020/2021 na terenie poszczególnych miast i gmin w powiecie biłgorajskim,
- przekazania informacji z przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2020/2021 (w zakresie prowadzonych prac remontowych i porządkowych).

W 2020 r. prowadzono bardzo szeroką współpracę z organami prowadzącymi przede wszystkim szkoły i przedszkola. Na bieżąco konsultowano zagrożenia związane z COVID-19 w placówkach oświatowych.

Wydano 28 opinii dotyczących zawieszania zajęć w szkołach i przedszkolach w związku z wystąpieniem w danej placówce zachorowania na COVID-19 wśród dzieci bądź pracowników placówki.

Współpraca z mediami (RTV, prasa).

Biuletyn informacji publicznej BIP – umieszczenie na stronie PSSE w Biłgoraju:

- Informacji: „Ferie zimowe na terenie powiatu biłgorajskiego w 2020 r.”
- Informacji dotyczącej profilaktyki i leczenia wszawicy.
- ‘Wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży’.
- ‘Wytycznych GIS, MZ i MEN dla szkół podstawowych – edukacja wczesnoszkolna’.
- ‘Wytyczne GIS dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3’.
- ‘Wytycznych przeciwepidemicznych dla funkcjonowania placów zabaw (zlokalizowanych na otwartym powietrzu) w trakcie epidemii’.
- Informację dot. wymogów bezpieczeństwa sanitarnego obiektów małej infrastruktury sportowo- rekreacyjnej.
- Stanowisko GIS dot. zabawek przynoszonych do placówek opiekujących się dziećmi z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
- Stanowisko GIS dot. czyszczenia/ dezynfekowania wykładziny dywanowej w placówce.
- Informacja z przebiegu wypoczynku letniego dzieci i młodzieży na terenie powiatu biłgorajskiego.
- ‘Wytyczne MEN, MZ i GIS dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek od 1 września 2020r.’
- Zalecenia dla dyrektorów publicznych i niepublicznych szkół i placówek w strefie czerwonej/ żółtej.
- Stanowisko Komisji ds. Zagrożeń Środowiskowych RSE w sprawie wytycznych dla placówek oświatowo- wychowawczych dotyczących wietrzenia sal, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne w czasie trwania pandemii.

Współpraca z rzecznikiem prasowym PSSE w Biłgoraju

- Rzecznikowi prasowemu Stacji przekazano informację dla lokalnej prasy dotyczącej wszawicy.

Podsumowanie:

Stan sanitarno- higieniczny oraz techniczny placówek nauczania, wychowania i opieki nad dziećmi oraz młodzieżą na terenie powiatu biłgorajskiego jest zadawalający. Dzięki zaangażowaniu organów prowadzących, dyrektorów placówek - systematycznie wykonywane są prace remontowe, nabywane meble szkolne i przedszkolne, organizowane nowe place zabaw. Dyrektorzy – dbają o bezpieczne i higieniczne warunki pobytu powierzonych ich opiece uczniów i wychowanków.

Znajomość przepisów prawnych przez dyrektorów placówek, organy prowadzące, osoby prowadzące działalność gospodarczą, organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży ułatwia wzajemną komunikację i zrozumienie.

Na przestrzeni lat nastąpiła poprawa warunków wychowania przedszkolnego, realizacji przez dzieci i młodzież obowiązku szkolnego, a także spędzania czasu wolnego.

Współpraca sekcji HDiM z jednostkami samorządu terytorialnego układała się dobrze.

Mimo panującego w Polsce w 2020r. stanu epidemii w związku z COVID-19, na terenie powiatu biłgorajskiego nie stwierdzono uchybień/zaniedbań p/epidemicznych i sanitarnych w placówkach oświatowych i w obiektach wypoczynku zimowego i letniego.

V. Nadzór sanitarny w zakresie higieny pracy

Do zadań Sekcji Higieny Pracy należy sprawowanie nadzoru nad:

- warunkami zdrowotnymi środowiska pracy,
- substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3,
- produktami biobójczymi,
- szkodliwymi dla zdrowia czynnikami biologicznymi,
- substancjami, ich mieszaninami, czynnikami i procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- przestrzeganiem zasad bhp podczas prac usuwania, bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest,
- warunkami zdrowotnymi produkcji i obrotu wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi, w tym środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi,

ponadto Sekcja Higieny Pracy prowadzi postępowania administracyjne w sprawach chorób zawodowych.

Zakłady znajdujące się pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy:

Sekcja Higieny Pracy w 2020 r. posiadała w ewidencji **1083 zakłady**, należące do **41 działów** Polskiej Klasyfikacji Działalności, przeważają zakłady z niżej wymienionych działów:

- uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt,
- leśnictwo i pozyskiwanie drewna,
- pozostałe górnictwo i wydobywanie,
- produkcja artykułów spożywczych,
- produkcja napojów,
- produkcja wyrobów tytoniowych,
- produkcja wyrobów tekstylnych,
- produkcja odzieży,
- produkcja wyrobów z drewna,
- produkcja papieru i wyrobów z papieru,
- poligrafia,
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych,
- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych,
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń,
- zakwaterowanie,
- działalność usługowa związana z żywnością,

- działalność związana z obsługą nieruchomości,
- produkcja mebli,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,
- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody,
- edukacja,
- działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców,
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków,
- działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostałych działalności związanych z kulturą,
- działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- roboty budowlane specjalistyczne,
- naprawa pojazdów samochodowych,
- transport lądowy oraz transport rurociągowy,
- działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach, i zagospodarowaniem terenów zieleni,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna,
- sprzedaż hurtowa i detaliczna wyrobów chemicznych,
- handel detaliczny,
- pozostała indywidualna działalność usługowa.

Działalność kontrolna Sekcji Higieny Pracy w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego:

W nadzorowanych zakładach zatrudnionych było ogółem **10833** pracowników.

W 2020 r. skontrolowano **119** zakładów, zatrudniających **2375** pracowników, z tego: **115** pracowników pracowało w warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu, w tym:

- **4** w leśnictwie i przy pozyskiwaniu drewna,
- **31** przy produkcji wyrobów z drewna,
- **68** przy produkcji papieru i wyrobów z papieru,
- **11** przy produkcji wyrobów metalowych,
- **1** przy produkcji siatek.

W narażeniu na kontakt ze szkodliwymi dla zdrowia czynnikami biologicznymi pracowało **719** pracowników, w tym:

- **669** w narażeniu na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne 2 grupy zagrożenia,
- **329** pracowników w narażeniu na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne 3 grupy zagrożenia.

W narażeniu na substancje, ich mieszaniny, czynniki i procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym pracowało **351** pracowników, w tym:

- **294** w narażeniu na pyły drewna twardego,
- **56** w narażeniu na formaldehyd; (zakłady meblowe),
- **1** w narażeniu na związek chromu VI; (Mostostal).

W 2020 r. przeprowadzono **125** kontroli z zakresu działania Sekcji Higieny Pracy, w tym:

- **71** kontroli obejmowało zagadnienia z zakresu nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- **7** kontroli przeprowadzono w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3,
- **38** z zakresu nadzoru nad produktami biobójczymi,
- **43** z zakresu nadzoru nad substancjami, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- **60** z zakresu nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

W Sekcji Higieny Pracy znajduje się **1** producent substancji chemicznej podlegającej rejestracji w ECHA, **290** dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin, **628** stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny, **3** wprowadzających do obrotu prekursor narkotyków kategorii 3 i **3** stosujących ww. prekursor. W 2020 roku przeprowadzono **1** kontrolę ww. producenta, **3** kontrole dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin oraz **67** kontroli stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Ponadto przeprowadzono **2** kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych oraz **38** kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych.

W wyniku stwierdzonych podczas kontroli naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych wydano łącznie **17** decyzji administracyjnych nakazujących ich usunięcie. Stwierdzane uchybienia wymagań najczęściej dotyczyły:

- braku aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy,
- nieprawidłowo opracowanej dokumentacji oceny ryzyka zawodowego,
- braku kart i rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- braku kart charakterystyki i spisu stosowanych substancji i /lub mieszanin chemicznych,

- braku rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
- nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy lub pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- niewłaściwe oznakowanie apteczki pierwszej pomocy,
- braku rejestru pracowników, narażonych na działanie procesu technologicznego, w którym dochodzi do uwalniania czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z procesem technologicznym, w którym dochodzi do uwalniania czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Wystawiono 27 decyzji płatniczych na łączną kwotę **7047 złotych**.

Analizując wyniki prowadzonego nadzoru należy stwierdzić, że warunki higieny pracy oraz standard pomieszczeń higieniczno - sanitarnych w zakładach pracy kontrolowanych po raz kolejny przez pracowników Sekcji Higieny Pracy ulegają powolnej stałej poprawie. Wystawione decyzje usterkowe i płatnicze dotyczą w większości zakładów pracy kontrolowanych po raz pierwszy przez Sekcję Higieny Pracy, wprowadzonych w ostatnim czasie do ewidencji zakładów objętych bieżącym nadzorem.

Ponadto prowadzono działania z zakresu promocji zdrowia:

Podczas kontroli pracodawców:

- zwracano szczególną uwagę na stosowanie przez pracowników środków ochrony indywidualnej zabezpieczających przed działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia oraz na funkcjonowanie ochron zbiorowych,
- informowano pracodawców o możliwości zmniejszenia stopnia narażenia zawodowego poprzez stosowanie rotacji pracowników pomiędzy stanowiskami pracy, skrócenie czasu narażenia oraz przerw w czasie pracy,
- w przypadku narażenia na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne informowano pracodawców o dostępnych szczepionkach przeciwko drobnoustrojom występującym w danym zakładzie w celu zaproponowania pracownikom uodpornienia,
- udzielano instruktażu nt. szczególnej szkodliwości palenia tytoniu przy jednoczesnym narażeniu na czynniki szkodliwe powodujące wzmożone negatywne oddziaływanie na zdrowie, w tym czynniki rakotwórcze lub mutagenne.

Warunki pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników narażonych na substancje rakotwórcze zawarte w lekach cytostatycznych:

W wyniku przeprowadzonych kontroli podmiotów leczniczych na terenie powiatu biłgorajskiego stwierdzono, że nie stosuje się w nich leków cytostatycznych.

Warunki pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest:

W 2020 roku czynności kontrolne związane z nadzorem nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów i zasad bezpieczeństwa oraz higieny podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu biłgorajskiego nie były prowadzone.

Realizacja projektu REACH – EN – FORCE 8:

W 2020 r. realizowano projekt - REACH-EN-FORCE 8 dotyczący kontroli egzekwowania obowiązków w zakresie sprzedaży internetowej substancji chemicznych i ich mieszanin. W ramach projektu REF-8 kontroli poddano dwa podmioty zajmujące się sprzedażą internetową substancji chemicznych na terenie powiatu biłgorajskiego. Podczas kontroli uzupełniano jednocześnie stosowne kwestionariusze kontrolne.

W wyniku przeprowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących kontrolowanego obszaru.

Nadzór nad podmiotami leczniczymi wykonującymi działalność leczniczą:

W ewidencji zakładów nadzorowanych przez Sekcję Higieny Pracy znajduje się **39** podmiotów leczniczych, w których zatrudnionych jest ogółem **656** pracowników.

W 2020 r. przeprowadzono **6** kontroli podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

W **1** zakładzie stwierdzono nieprawidłowości – brak aktualnych kart charakterystyki. W związku z tym wydano **1** decyzję usterkową oraz **1** płatniczą na kwotę **212 zł**.

Działalność związana z prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawach chorób zawodowych:

Sekcja Higieny Pracy zajmuje się także prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawach podejrzeń chorób zawodowych – dokonywaniem ocen narażenia zawodowego oraz wydawaniem decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, po otrzymaniu orzeczeń lekarskich z jednostek orzeczniczych upoważnionych do rozpoznawania chorób zawodowych.

W roku 2020 sporządzono **6** kart oceny narażenia zawodowego w sprawach podejrzeń chorób zawodowych, w tym:

- wydano 7 decyzji o stwierdzeniu chorób zawodowych – stwierdzono 6 przypadków boreliozy (u rolników) oraz 1 przypadek przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy - zespołu cieśni nadgarstka u tynkarza,
- nie wydano żadnych decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Współpracowano z Państwową Inspekcją Pracy w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach chorób zawodowych, a także ze Służbą Medycyny Pracy, w tym:

- przeprowadzono oceny narażenia zawodowego w ramach postępowań w sprawach chorób zawodowych dla Poradni Chorób Zawodowych WOMP CPL w Lublinie, przesyłano do tej Poradni decyzje w sprawach chorób zawodowych,
- przekazywano decyzje w sprawach chorób zawodowych do Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi wydawane na podstawie orzeczeń lekarskich wystawionych przez jednostkę orzeczniczą II stopnia,
- przesyłano karty stwierdzenia chorób zawodowych do Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Nadzór nad środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi:

Sekcja Higieny Pracy zajmowała się także nadzorem nad środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi. Monitorowano zatrucia środkami zastępczymi na terenie powiatu biłgorajskiego.

W 2020 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju nie wpłynęły żadne zgłoszenia dotyczące przypadku podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi lub nową substancją psychoaktywną (nie odnotowano zgonów), w związku z tym nie prowadzono postępowań administracyjnych w sprawie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

W ramach nadzoru na środkami zastępczymi/nowymi substancjami psychoaktywnymi przeprowadzono pogadanki dla młodzieży szkolnej nt. uzależnień od narkotyków.

- ❖ W dniu 11.02.2020 r. o godzinie 9⁰⁰ w Samorządowym Zespole Szkolnym we Frampolu kierownik Sekcji Higieny Pracy przeprowadził pogadankę dla młodzieży z zakresu uzależnień. Głównym tematem pogadanki była profilaktyka zażywania środków zastępczych i palenia e-papierosów. W spotkaniu uczestniczył Dyrektor szkoły, nauczyciele oraz uczniowie klas VI-VIII.
- ❖ W dniu 11.02.2020 r. o godzinie 16⁰⁰ w Szkole Podstawowej w Korchowie Pierwszym kierownik Sekcji Higieny Pracy wygłosił prelekcję dla rodziców uczniów z zakresu uzależnień. W spotkaniu ponadto uczestniczył Dyrektor i Vice Dyrektor szkoły, pedagog szkolny oraz nauczyciele. Podczas spotkania kierownik przedstawił prezentację dotyczącą uzależnień wśród młodzieży. Głównym tematem spotkania była profilaktyka zażywania

środków zastępczych e-papierosów, ale poruszono także temat uzależnień od narkotyków. Spotkanie miało na celu zwrócenie uwagi rodziców na wszelkie symptomy u swoich dzieci mogące świadczyć o uzależnieniu od omawianych używek. Wykład zakończono o godzinie 16⁴⁰. Przedstawiono chęć wzajemnej współpracy w zakresie profilaktyki uzależnień. Prezentacja przedstawiona na spotkaniu znajduje się w zasobach elektronicznych Sekcji Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Biłgoraju.

- ❖ W dniu 10.03.2020 r. o godzinie 11³⁵ w Szkole Podstawowej Nr 4 w Biłgoraju kierownik Sekcji Higieny Pracy przeprowadził pogadankę dla młodzieży z zakresu uzależnień. Głównym tematem pogadanki była profilaktyka zażywania środków zastępczych i palenia e-papierosów.

Podczas spotkań przedstawiano prezentację dotyczącą uzależnień wśród młodzieży. Celem przedstawianych prezentacji było uzmysłowienie uczniom, jak negatywny wpływ wywierają na organizm człowieka środki zastępcze i jak niebezpieczne oraz tragiczne w skutkach może być ich zażywanie.

Podsumowanie - warunki pracy:

Biorąc pod uwagę liczbę stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości, liczbę nakazów ujętych w wydanych decyzjach dotyczących naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz liczbę zgłaszanych podejrzeń chorób zawodowych należy stwierdzić, że na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju warunki higieny pracy w zakładach pracy kontrolowanych po raz kolejny ulegają stopniowej poprawie, na co mają wpływ wnikliwe kontrole oraz skutecznie prowadzone postępowania administracyjne. Należy stwierdzić, że przedsiębiorcy nie uchylają się od wykonywania obowiązków nałożonych decyzjami i sukcesywnie oraz skutecznie dokonują poprawy warunków pracy w swoich zakładach.

Podsumowanie – środki zastępcze:

Poziom zatruc lub też podejrzeń zatruc środkami zastępczymi był zdecydowanie niższy w porównaniu z poprzednimi latami. Nie odnotowano przypadków ciężkich zatruc czy zgonów z powodu zatruc.

W roku 2020 r. kontynuowano współpracę z Policją oraz jednostkami samorządowymi i placówkami oświatowymi w zakresie wypracowania wspólnych działań mających na celu ograniczenie skali problemu. W ramach nadzoru na środkami zastępczymi/nowymi substancjami psychoaktywnymi przeprowadzono pogadanki dla młodzieży szkolnej na temat uzależnień od narkotyków, alkoholu i nikotyny. Przedstawiono chęć wzajemnej współpracy w zakresie profilaktyki uzależnień.

VI. Nadzór sanitarny zakładów służby zdrowia

Do zadań sekcji Nadzoru P/Epidemicznego należy:

- nadzór p/epidemiologiczny w zakresie zapobiegania, a także zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych,
- nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych w Polsce i procesem dystrybucji szczepionek do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad obowiązkiem poddawania się szczepieniom ochronnym,
- nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotnej.

W 2020 r. pod nadzorem Sekcji Nadzoru P. Epidemicznego były następujące obiekty:

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze - 61, w tym:

Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne:

Szpital „ARION” Szpitale sp. z o.o. ZOZ w Biłgoraju - w upadłości z następującymi oddziałami:

- Oddział Chirurgiczny - 25 łóżek
- Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej - 8 łóżek
- Oddział Ginekologiczny - 22 łóżek
- Oddział Położniczy - 15 łóżek
- Oddział Neonatologiczny - 15 łóżek
- Oddział Pediatryczny - 15 łóżek
- Oddział Chorób Wewnętrznych - 35 łóżek
- Oddział Neurologiczny - 31 łóżek
- Oddział Rehabilitacji Neurologicznej - 8 łóżek
- Oddział Obserwacyjno-Zakaźny - 20 łóżek
- Oddział Chorób Płuc - 25 łóżek
- Oddział Kardiologiczny - 30 łóżek
- Oddział Rehabilitacji - 12 łóżek
- Blok Operacyjny
- Sterylizatornia

RAZEM 261 łóżek

Inne niż szpitalne – 2

- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Tarnogrodzie - należące do ARION Szpitale sp. z o.o. ZOZ w Biłgoraju - w upadłości - 80 łóżek.
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy „Gawra” - Michalina Łukasiewicz w Długim Kącie 7A gm. Józefów - 40 łóżek.

Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne - 58 , w tym:

- Przychodnie, Ośrodki zdrowia, Poradnie, Ambulatoria z izbą chorych - 44
- Zakłady rehabilitacji leczniczej - 10
- Inne – 4

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową – 161, w tym:

- Indywidualne praktyki lekarskie dentystyczne - 1
- Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie - 115, w tym Indywidualne specjalistyczne praktyki dentystyczne - 39
- Grupowa praktyka lekarska dentystyczna - 1
- Grupowa i indywidualne praktyki pielęgniarek - 5

DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI KONTROLNO- REPRESYJNEJ:

W Sekcji Nadzoru P/Epidemicznego przed ogłoszeniem pandemii przeprowadzono łącznie **22** kontroli, w tym:

- z zakresu przestrzegania przepisów dot. stanu sanitarno- higienicznego podmiotów leczniczych (**21 kontroli**),
- z zakresu szczepień ochronnych (**1 kontrola**).

Plan pracy na 2020 r. zakładał wykonanie 182 kontroli, w tym 24 z zakresu szczepień ochronnych.

Wykonano 11,3 % planu.

Kontroli kompleksowej szpitala, poszczególnych oddziałów nie przeprowadzono ponieważ w szpitalu został ogłoszony zakaz kontroli i odwiedzin.

DECYZJE MERYTORYCZNE:

W 2020 r. wydano **2 decyzje** nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze:

- Gabinet Stomatologiczny - 1 decyzja
- Przychodnia - 1 decyzja
-

Mandatów karnych nie nałożono w nadzorowanych obiektach opieki zdrowotnej.

Decyzji dotyczących zamknięcia placówek medycznych nie wydano.

Gromadzenie, transport, usuwanie i unieszkodliwianie odpadów stałych w odniesieniu do placówek lecznictwa otwartego.

Postępowanie odpadami medycznymi było podobne jak w roku ubiegłym. Firma „EKO TOP”, która odbiera odpady medyczne i bezpośrednio dostarcza do spalarni i utylizuje.

W zakresie postępowania z odpadami medycznymi w 2020 r. nie wydano żadnej decyzji.

Zagadnienia dotyczące odpadów w placówkach służby zdrowia są monitorowane w czasie bieżących kontroli. Transport odpadów medycznych zakaźnych na terenie szpitala odbywa się pojazdem typu ‘Melex’ przeznaczonym wyłącznie do tego celu. Z terenu powiatu materiały zwożone są jeden lub dwa razy w tygodniu. Postępowanie z materiałem zakaźnym w prywatnych gabinetach jest podobne. Wszystkie materiały zakaźne gromadzone są zbiorczo w pomieszczeniu przy nieczynnej spalarni szpitalnej w Biłgoraju /ARION/. Odpady medyczne z placówek służby zdrowia odbierane przez Firmę „MER” /samochód z przyczepką/. Dalszy transport do spalarni w Rzeszowie zapewnia Firma Usługowo-Handlowa „EKO-TOP”. Odpady pozostałe usuwane są do pojemników typ SM-110 lub do kontenerów KP-7. Placówki posiadają procedury opisujące postępowanie z odpadami.

Dezynfekcja:

We wszystkich placówkach medycznych (odpowiednio ze względu rodzaj wykonywanej działalności) opracowane są procedury: mycia i dezynfekcji rąk, mycie i dezynfekcja narzędzi, mycia i dezynfekcji powierzchni dotykowych i bezdotykowych, postępowania w przypadku skażenia materiałem biologicznym, postępowania po ekspozycji, postępowania z odpadami medycznymi, postępowania z brudną bielizną. Nie stwierdzono podczas przeprowadzania kontroli rozbieżności postępowania z procedurą.

Sterylizacja:

W 2020 r przeprowadzono za pośrednictwem PSSE w Biłgoraju 133 badań biologicznych wskaźników skuteczności procesu sterylizacji.

Metodyka sprawdzania skuteczności sterylizacji metodą biologiczną - stosowane są testy ‘BBS’, które po ekspozycji w autoklawie przekazywane są do naszej Stacji, następnie są przewożone do laboratorium PSSE w Zamościu.

Procedury sterylizacyjne oceniono pozytywnie: przygotowanie sprzętu i materiału do sterylizacji, stosowane systemy opakowań, sposób przechowywania materiału i sprzętu po sterylizacji, terminy ważności wysterylizowanego materiału.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie utrzymania bieżącej czystości w placówkach leczenia otwartego i zamkniętego. Podczas kontroli zwracano uwagę na procedury sprzątnięcia oraz na pomieszczenie brudownika. Zwracano uwagę na oznakowanie sprzętu porządkowego. Sprzęt przechowywany jest prawidłowo w wydzielonych miejscach. Zaopatrzenie w środki czystościowe nie budzi zastrzeżeń. Postępowanie ze sprzętem po zakończeniu sprzątnięcia prawidłowe. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania bieżącej czystości.

VII. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych na terenie działalności PSSE Bilgoraj w latach 2016- 2020.

Lp.	Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań				
		2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020
1.	Salmonellozy /A02.0/	44	93	45	40	13
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) A04	74	51	40	60	24
3.	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe (ogółem) /A08/	150	121	136	550	96
4.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu ogółem /A09/	69	98	78	176	43
5.	Krztusiec /A37/	6	3	0	1	2
6.	Płonica /A38/	20	13	38	80	19
7.	Choroba meningokokowa (ogółem) /A39 (...)/	0	1	1	0	0
8.	Tężec /A33-35/	0	0	0	0	1
9.	Streptococcus pyogenes /A46/	0	0	0	0	2
10.	Borelioza z Lyme /A69.2/	119	141	27	48	16
11.	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień /Z20.3, Z24.2;Z28/	30	22	23	14	10
12.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych /A87.0, A87.1-9, B02.1,B00.3/	0	1	2	0	0
13.	Ospa wietrzna /B01/	294	300	389	762	191
14.	Świnka /B26/	0	0	0	0	1
15.	Różyczka /B06/	0	0	0	0	1
16.	WZW A	0	1	0	0	0

	/B15/					
17.	WZW B (ogółem) /B16, B18/	5	4	1	4	0
18.	WZW C /B17.1, B18.2/	7	8	4	4	0
19.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> (ogółem) /A40.3, J13, B95.3/(...)	2	0	1	1	0
20.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i /lub mózgu (ogółem) /G01, G04.2, G05.0 G00.2-8,G04.2/	0	1	1	2	0
21.	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone /G03.0/	0	1	0	2	2
22.	Zatrucie naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm /T61, T62.0, T62.1-2/	1	0	0	0	0
23.	Zatrucia pestycydami /T60/	1	0	0	1	0
24.	Grypa A(H1N1) /J09/	36	3	0	0	36
25.	SARS-CoV-2 /U07.1-2/	0	0	0	0	1966

SCHORZENIA POKARMOWE - zakażenia i zachorowania przenoszone drogą pokarmową spośród objętych obowiązkiem zgłaszania i rejestracji, występujące na terenie powiatu.

Dur brzuszny w rejestrze PSSE od 2005 roku nie ma nosicieli.

SALMONELLOZY- /A02.0 /

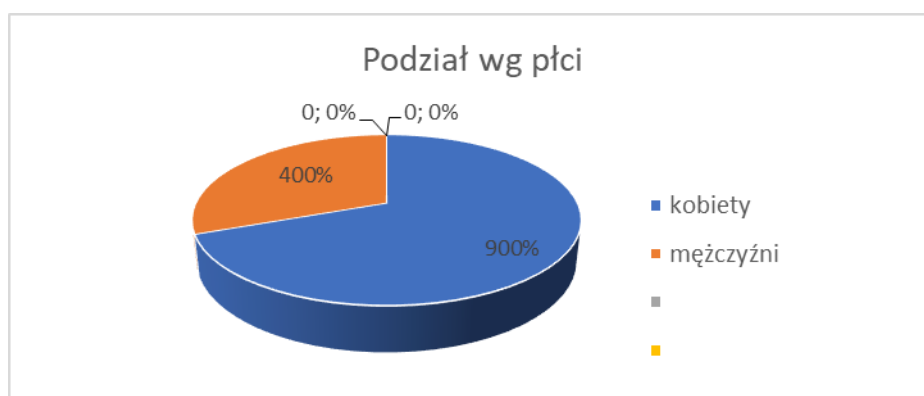
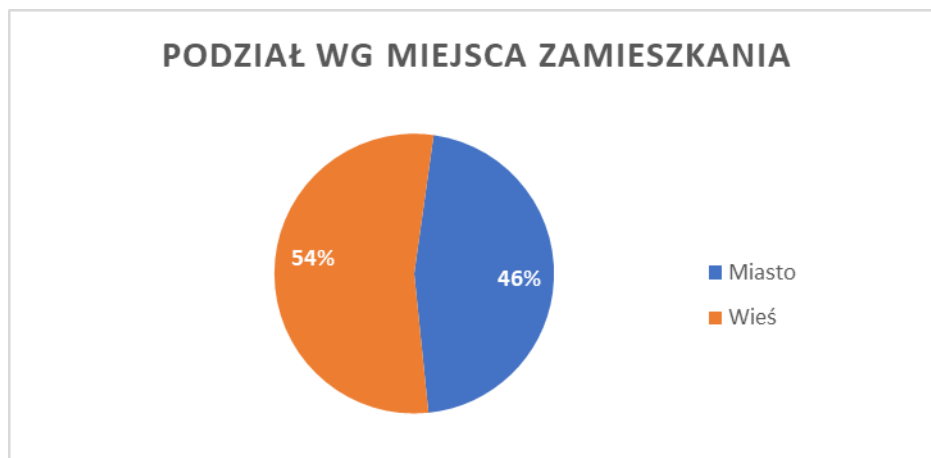
W 2020 r. zarejestrowano **13** zachorowań na Salmonellozę, **9** przypadków wymagało hospitalizacji. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowuje się spadek zachorowań. Najwięcej **4** zachorowania wystąpiło w mieście Biłgoraj, po **1** zachorowaniu w mieście Frampol i Tarnogród lecz podobnie jak w latach poprzednich pod względem ogólnej liczby zachorowań dominuje wieś- (gm. Biszczka **3** zachorowania, gm. Potok Górny - **1** zachorowanie, gm. Frampol **1** zachorowanie, gm. Józefów **1** zachorowanie, gm. Biłgoraj **1** zachorowanie).

Sezonowość ostatnich 5-ciu lat wg daty zachorowania przedstawia się następująco:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2016	2	3	3	-	2	6	8	8	7	3	-	2
2017	-	-	3	59	4	3	-	6	11	6	5	1
2018	1	2	-	2	2	-	10	5	7	5	9	2
2019	-	1	2	1	2	9	4	5	4	6	5	1
2020	-	-	2	-	-	3	5	1	1	1	-	-

Podział wg miejsca zamieszkania i płci:

	Wieś	Miasto	Kobiety	Mężczyźni
2016	33	11	21	23
2017	65	28	53	40
2018	28	17	24	21
2019	27	13	19	21
2020	7	6	9	4

Zachorowania z podziałem na płeć - przeważająca ilość zachorowań wśród kobiet w stosunku do mężczyzn.

Zachorowania wg wieku:

Odnotowano zachorowania w przedziałach wiekowych 0-20 wystąpiło 7 zachorowań, w przedziale 20-75 zachorowało 2 osoby oraz 4 osoby w wieku powyżej 75 . W ubiegłym roku odnotowano najwięcej w wieku od 20-75 lat- 29 przypadków na 45 wszystkich zachorowań.

Typy serologiczne:

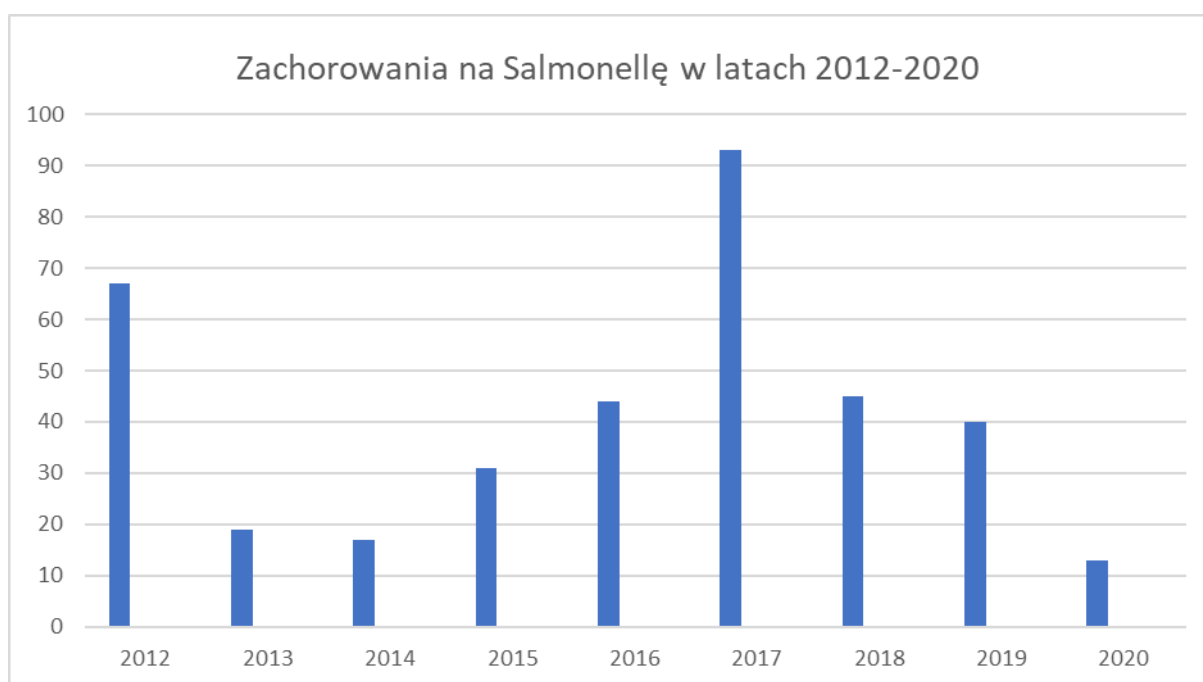
Na 13 zachorowań potwierdzono 12 serotypów *S. Enteritidis*. oraz 1 serotyp *S. Essen*. Podejrzewa się iż przyczyną zakażenia najczęściej jest spożycie zakażonych pałeczkami salmonelli jaj kurzych nieznanego pochodzenia lub potraw sporządzonych z ich użyciem bez właściwej obróbki termicznej.

Zwraca się nadal uwagę na brak diagnostyki laboratoryjnej w zachorowaniach stwierdzanych ambulatoryjnie. Lekarze rodzinni sporadycznie zlecają badania bakteriologiczne. Prywatne badania są drogie i pacjenci we własnym zakresie sporadycznie decydują się na ich przeprowadzanie. Dodatkowo posiewy uzyskuje głównie od osób hospitalizowanych. W związku z powyższym należy nadal prowadzić działania profilaktyczne, szczególnie z zakresu oświaty zdrowotnej.

Zachorowania na salmonellozę są bardzo szczegółowo analizowane, ze względu na wskaźniki porównawcze ze wskaźnikami wojewódzkimi krajowymi.

Zachorowania zarejestrowane w latach 2012 - 2020r.:

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
liczba zachorowań	67	19	17	31	44	93	45	40	13
wskaźnik powiatu	37,8	63,66	18,1	16,26	29,7	90,03	43,79	39,15	12,84
wsk. Polski	22,71	21,46	19,24	21,81	22,42	26,04	25,95	24,06	0,87

Zbiorowe zatrucia:

W 2020 r. nie zarejestrowano ognisk zbiorowych spowodowanych zatruciem pokarmowym, gdzie czynnikiem etiologicznym była *Salmonella Enteritidis*.

INNE BAKERYJNE ZAKAŻENIA JELITOWE /A04/

W 2020 r. zarejestrowano 24 zachorowania w tym wszystkie hospitalizowane, z czego 11 osób w przedziale wiekowym powyżej 65 roku życia, 4 osoby w przedziale 40-64, pozostałe osoby to zachorowania pojedyncze do 29 lat. Zachorowania dotyczyły 7 kobiet i 13 mężczyzn. Więcej zachorowań wystąpiło na wsi- 14, a w mieście 6. Przeprowadzane są kontrole wewnętrzne sprawdzające realizację procedur przez pielęgniarkę epidemiologiczną.

Obserwuje się spadek o 34 zachorowania mniej wywołanych przez *Clostridium difficile*.

Ponadto w 2020 r. zarejestrowano:

- 1 zachorowanie wywołane przez *Campylobacter*,
- 1 zachorowanie *Yersinia enterocolitica*
- 1 zachorowanie *Escherichia coli*
- 1 zakażenie bakteryjne nieokreślone.

Zapadalność w powiecie 19,76 natomiast w Polsce 2,85

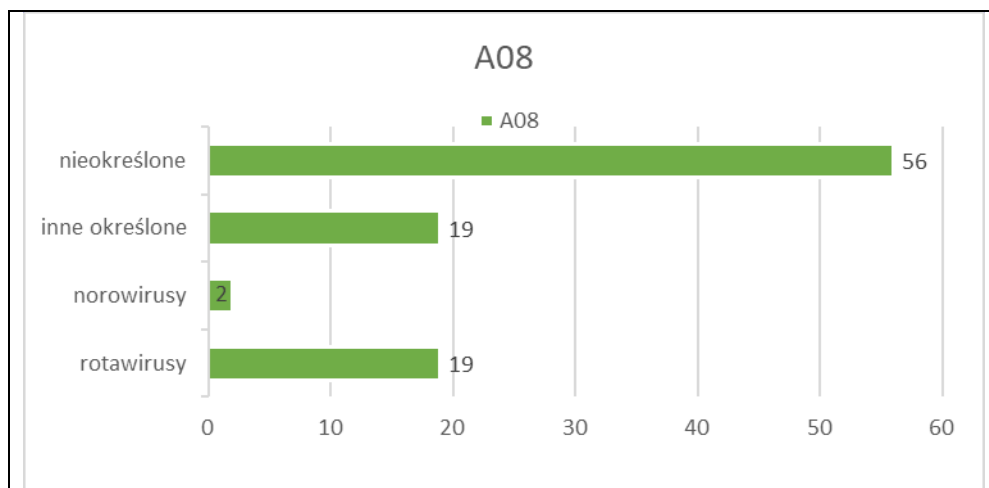
Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>Clostridium difficile</i>	22	69	50	27	56	20

INNE BAKERYJNE ZATRUCIA POKARMOWE /A05/ - nie zarejestrowano

WIRUSOWE I INNE OKREŚLONE ZAKAŻENIA JELITOWE /A 08/

Łącznie 96 zachorowań. Zarejestrowano pięciokrotny spadek zachorowań w porównaniu do ubiegłego roku, gdzie było 547 zachorowań.

- Rotawirusy - 19 było 167 zachorowań
- Norowirusy - 2 było 4 zachorowań
- inne określone - 19 było 15 zachorowań
- nieokreślone - 56 było 74 zachorowania

W 2020 r. przeciwko biegunce rotawirusowej zaszczepiono 105 dzieci.

BIEGUNKA I ZAPALENIE ŻÓŁĄDKOWO - JELITOWE O PRAWDOPODOBNIENIE ZAKAŹNYM POCHODZENIU /A09/

W roku 2020 zgłoszono 43 zachorowań, w tym 14 przypadków dotyczyło dzieci do lat 2, z tego 36 hospitalizowanych.

W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił czterokrotny spadek zachorowań. Najwięcej zachorowań zarejestrowano 24 zachorowania w przedziale wiekowym 0 -10 lat, 14 zachorowań w przedziale 11-50 i 5 zachorowań powyżej 51 lat

BOTULIZM /A05.1/ Brak zachorowań.

TEŻEC /A35/ Zarejestrowano 1 zachorowanie - był to mężczyzna w wieku 68 lat.

KRZTUSIEC /A 37/

Zarejestrowano 2 zachorowania - dotyczyły kobiet w wieku 9 miesięcy (szczepienia: po I dawce DTPa) i 12 lat (posiada IV dawkę szczepionki p/ błonicy, tężcowi i krztuścowi DTPa).

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
L. zachorowań	3	6	3	0	1	2

PŁONICA /A38/

W 2020 r. zgłoszono 19 przypadków zachorowań na płonicę. Obserwujemy czterokrotny spadek zachorowań w porównaniu do ubiegłego roku.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
L. zachorowań	23	20	13	38	80	19
Zapadalność Powiat	22,1	19,3	12,5	36,9	78,3	18.7

Zapadalność		69,5	53,0	42,7	48,8	54,25	6,60
Polska							

Są to zachorowania bez potwierdzeń laboratoryjnych.

CHOROBA MENINGOKOKOWA- POSOCZNICA /A39.2/ - w 2020 r. nie było zachorowań.

RÓŻA /A 46/

Zarejestrowano 2 przypadki w wieku powyżej 60 lat - są to zachorowania możliwe, bez potwierdzenia laboratoryjnego. Jedna osoba była hospitalizowana.

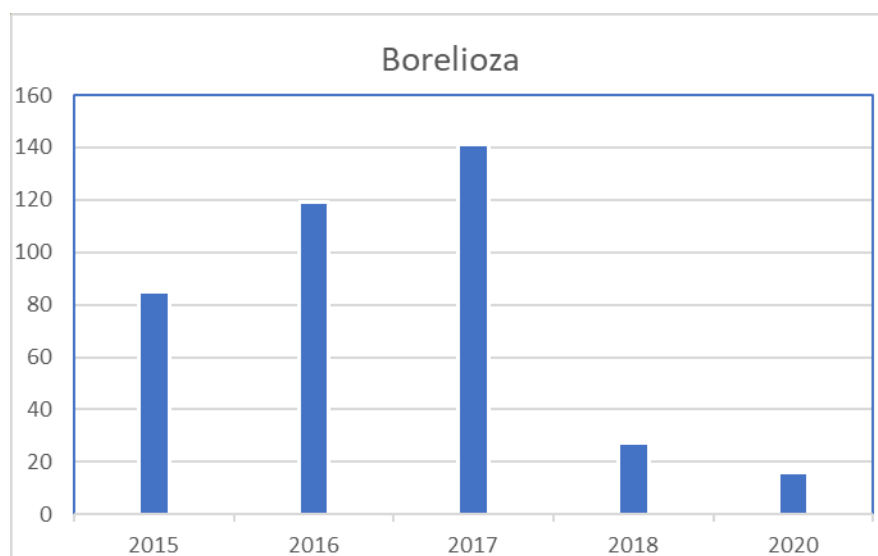
GARDIOZA /A07.1/ - w 2020 r. było 1 zachorowanie, mężczyzna w wieku 11 lat.

BORELIOZA /A69.2/

W 2020 r. obserwuje się znaczny spadek liczby zachorowań na boreliozę na terenie powiatu biłgorajskiego. Zarejestrowano 16 zachorowań /wskaźnik powiatu 15,80/ na boreliozę, z tego w 14 przypadkach jest to rumień wędrujący. Zachorowania dotyczyły takiej samej ilości kobiet jak i mężczyzn, 1 osoba była hospitalizowana. Najwięcej zachorowań w przedziale wiekowym 57 - 78 lat (11 przypadki). Najwięcej zachorowań było w gminie Józefów. Dominują zachorowania wśród mieszkańców wsi.

Spadek zachorowań może być spowodowany utrudnionym dostępem do służb medycznych oraz do diagnostyki boreliozy w wyniku pandemii. Prowadzone nadal będą działania oświatowe z zakresu epidemiologii boreliozy i metod jej zapobiegania. Jediną skuteczną metodą zapobiegania jest noszenie odpowiedniej odzieży podczas poruszania się po terenach zadrzewionych i zalesionych oraz stosowanie repelentów.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
L. zachorowań	85	119	141	27	48	16

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020

Zapad. powiat	41,8	48,8	64,8	31,56	81,66	114,8	136,5	26,3	46,98	15,8
Zapad. Polska	23,98	22,86	33,12	36,01	35,4	55,22	56,2	52,4	53,66	2,48

STYCZNOŚĆ I NARAŻENIE NA WŚCIEKLIZNĘ/ POTRZEBA SZCZEPIEŃ /Z20.3, Z24.2; Z28

Zaszczepiono przeciwko wściekliznie w 2020 r. 10 osób, były to osoby pokąsane przez zwierzęta. Od 2008 roku nie było przypadku potwierdzenia wścieklizny u zwierząt. Nadal propagowane są materiały oświatowe dotyczące profilaktyki tej jednostki chorobowej. Współpracowano z Inspekcją Weterynaryjną. Jedno pokąsanie zarejestrowano w mieście Józefów pozostałe pokąsania występowały na wsi.

Szczepienia p/wściekliznie wdrażane były głównie z powodu kontaktu z psami /4/ i kotami /3/, szczurami /1/ i nieznanymi /2/.

- wskaźnik powiatu: 13,7
- wskaźnik Polski: 1,10

KLESZCZOWE ZAPALENIE MÓZGU /A84/ - od 2014 r. nie ma zachorowań.

INNNE WIRUSOWE ZAPALENIE MÓZGU– brak zgłoszeń.

WIRUSOWE ZAPALENIE OPON MÓZGOWYCH INNE OKREŚLONE I NIEOKREŚLONE /A87.1/ - nie było zachorowań.

BAKTERYJNE ZAPALENIE OPON MÓZGOWYCH INNE, NIEOKRESLONE - w 2020 r. 2 zachorowania.

CHOROBA WYWOŁANA PRZEZ *Streptococcus pneumoniae*- zapalenie opon mózgowych- nie było zachorowań.

Przeciwko tej chorobie zaszczepiło się w 2020r.– 203 osoby, były to osoby starsze podlegające do szczepień zalecanych zgodnie z kalendarzem szczepień na 2020 rok.

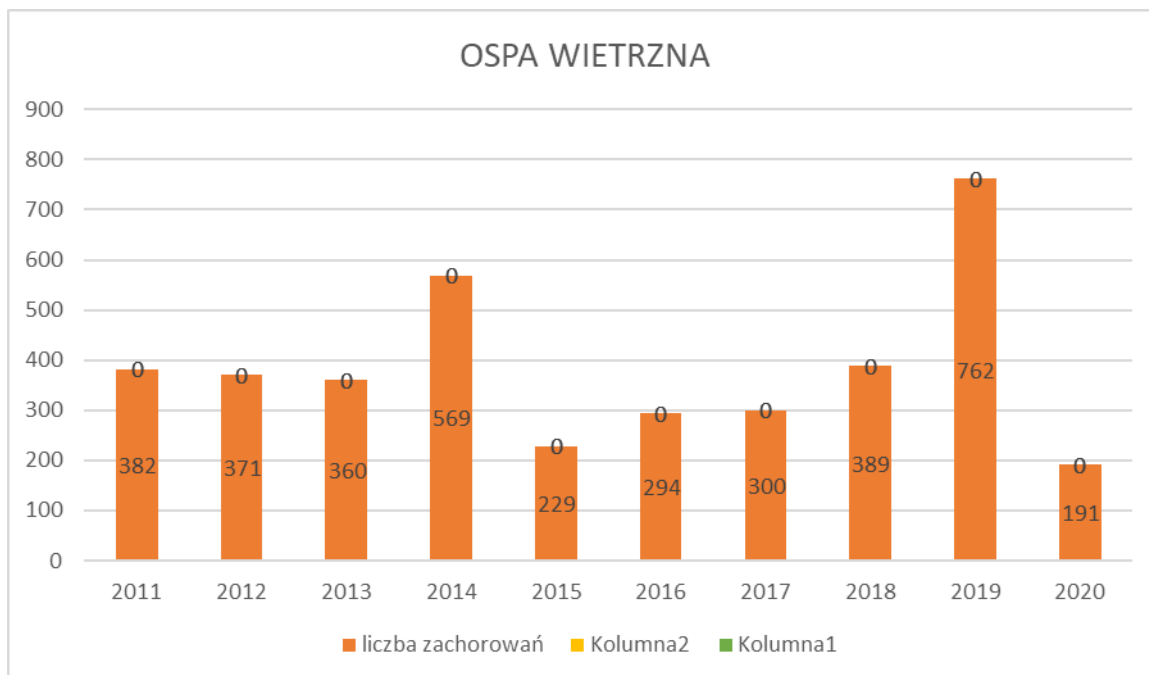
OSPA WIETRZNA /B 01/

W 2020 r. zarejestrowano 191 przypadki w tym 1 osoba hospitalizowana. W porównaniu z ubiegłym rokiem nastąpił duży spadek zachorowań.

- wskaźnik powiatu wynosi 188,7,
- wskaźnik Polski wynosi 56,19.

Zachorowania na przełomie lat 2011- 2020 r.:

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zachorowań	382	371	360	569	229	294	300	389	762	191

Zachorowały osoby nie szczepione przeciwko ospie.

Najwięcej zachorowań dotyczy dzieci w przedziale od 0 nawet do 14 lat /180/.

Podobnie jak w ubiegłym roku najwięcej zachorowań wystąpiło w miesiącu styczniu.

Najwięcej zachorowań wystąpiło:

- na wsi - 140 zachorowań,
- w mieście - 51 zachorowań.

Zachorowania dotyczyły 109 mężczyzn i 82 kobiet.

Szczepienia przeciwko ospie, w poszczególnych latach;

- w 2016 r. zaszczepiono 23 dzieci
- w 2017 r. zaszczepiono 33 dzieci
- w 2018 r. zaszczepiono 37 dzieci
- w 2019 r. zaszczepiono 42 dzieci
- w 2020 r. zaszczepiono 18 dzieci

ODRA /B05/

Ostatnie zarejestrowane przypadki były w 2007 roku.

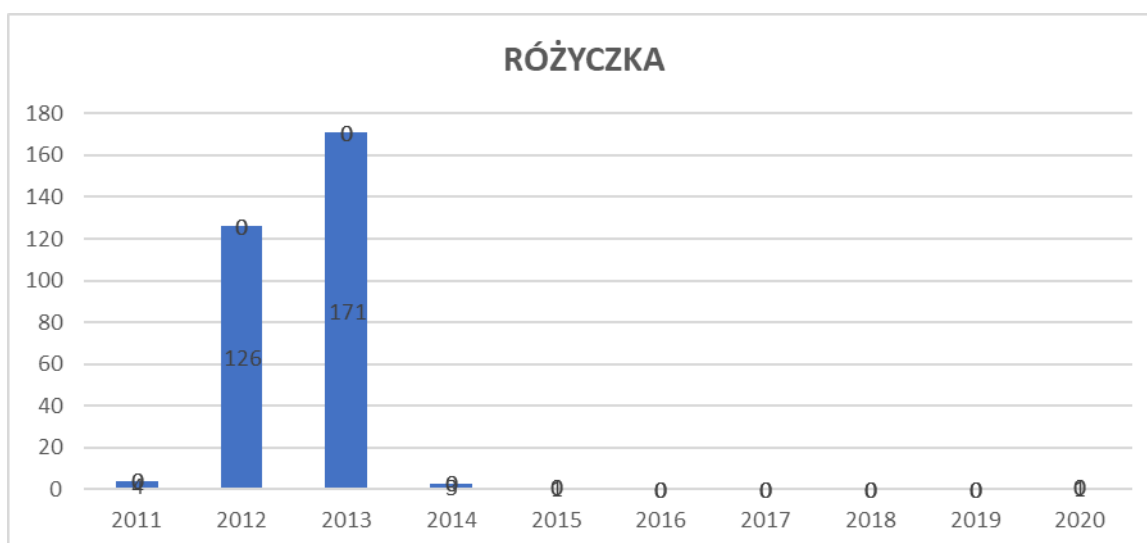
W 2020 r. nie zarejestrowano zachorowania.

RÓŻYCZKA /B06/

Po epidemii wyrównawczej z 2012 - 2013r. i pojedynczych zachorowaniach, w latach 2014 r. - 2019 r. nie zarejestrowano. W 2020 r. zgłoszono 1 zachorowanie, przypadek możliwy, dziecko szczepione jedną dawką Priorix w 2017 r.

Zachorowania na różyczkę od 2011 r.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zachorowań	4	126	171	3	1	0	0	0	0	1

WIRUSOWE ZAPALENIA WĄTROBY

Nie zarejestrowano zachorowań wirusowego zapalenia wątroby.

WZW A - nie zgłoszono zachorowań. W 2020 r. p/WZW A zaszczepiono 16 osób.

Epidemia WZW A w powiecie biłgorajskim była w 1998 roku.

WZW B - nie zarejestrowano zachorowań. W 2020 p/ WZW B zaszczepiono 499 osób. Sytuacja epidemiologiczna jest ustabilizowana dzięki szczepieniom.

WZW C - nie zarejestrowano zachorowań.

Zachorowania na WZW B i C w ciągu ostatnich lat

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
WZW B	2	1	0	1	6	5	4	1	4	0
WZW C	3	1	5	10	8	7	8	4	4	0
Razem	5	2	5	11	14	12	12	5	8	0

Zachorowania w poszczególnych latach:

Rok	2011	2002	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zachorowań	3	7	2	3	3	3	3	2	2	1

Zgłoszono 1 zachorowanie w 2020 r. Sytuacja epidemiologiczna pod względem zapadalności na świnkę jest korzystna i ustabilizowana w powiecie i Polsce.

Zachorowania wg. wskaźników

Rok	2011	2012	2013	2014	2015r	2016	2017	2018	2019	2020
Zapad. powiat	2,8	6,6	1,9		2,8	2,9	2,9	1,9	1,9	1,0
Zapad. Polska	6,7	7,2	6,3	6,5	5,7	5,1	4,3	4,1	3,4	0,3

BĄBLOWICA /B67/

W 2020 r. nie zarejestrowano zachorowania.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju otrzymuje na bieżąco informacje od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Biłgoraju o przypadkach bąbłowicy u świń, wykrytych w badaniu poubojowym. Sytuacja taka wymaga wykrycia źródła zakażenia przez Inspekcją Weterynaryjną. W miejscowościach, gdzie stwierdzana jest bąbłowica rozsyłane są materiały oświatowe dotyczące objawów i profilaktyki.

TULAREMIA /A21/- brak zachorowań.

Ostatnio wystąpił 1 przypadek w 2017 r.

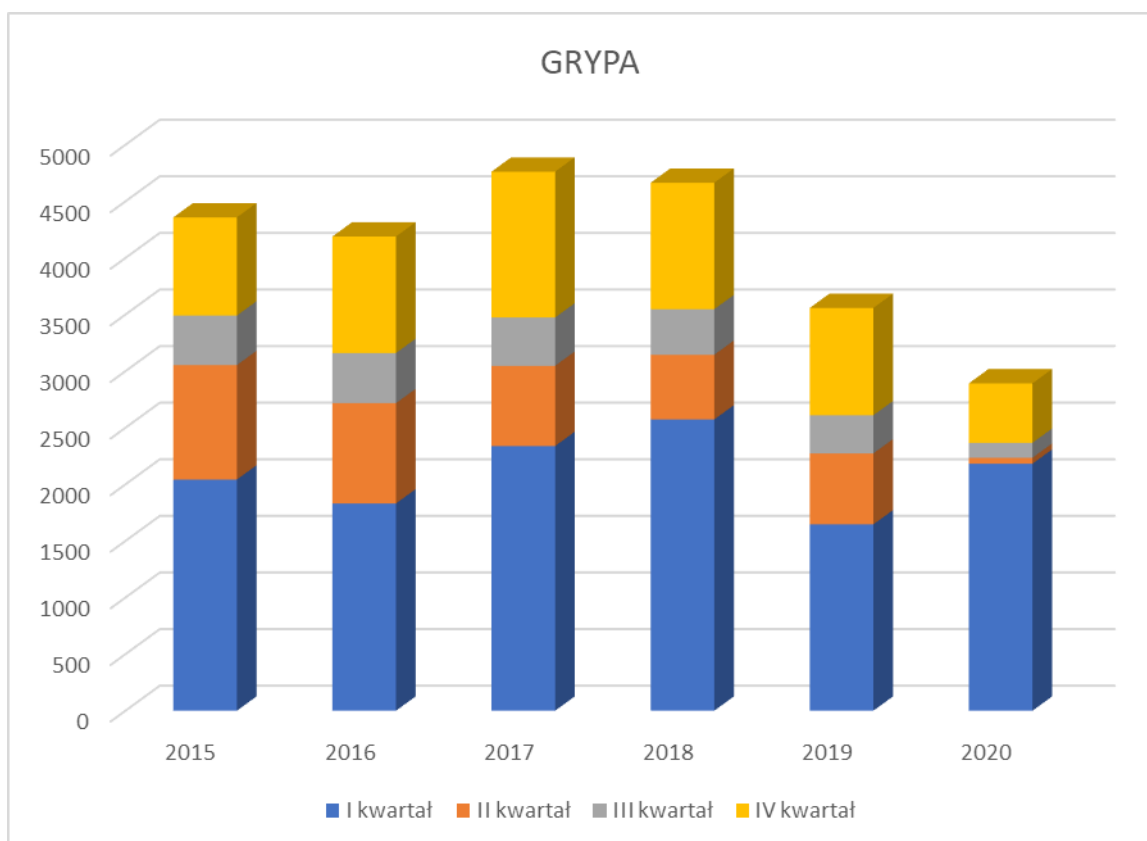
GRYPA

W sprawozdaniach Mz- 55 zarejestrowano 2892, w tym 35 przypadki potwierdzone, 1 prawdopodobny, w tym 5 typu A. 21 przypadki były to dzieci w wieku do 14 roku życia.

Zachorowania na grypę wg kwartałów

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I kwartał	2042	1831	2338	2573	1646	2182
II kwartał	1011	886	709	571	627	53
III kwartał	438	443	427	403	336	132
IV kwartał	867	1029	1288	1117	948	525

Ogółem	4358	4189	4762	4664	3557	2892

Obserwujemy spadek zachorowań na gripę w porównaniu do ubiegłego roku. Potwierdzono laboratoryjnie 35 przypadków zachorowań na gripę, w tym 5 typu A. Szczepienia p/grypie w powiecie biłgorajskim, w poszczególnych latach;

- 2015r.-1573 osób
- 2016r.- 2195 osób
- 2017r.- 2288 osób
- 2018r.- 2780 osób
- 2019r.- 2849 osób
- 2020r.- 2737 osób

KORONAWIRUS SARS-CoV-2

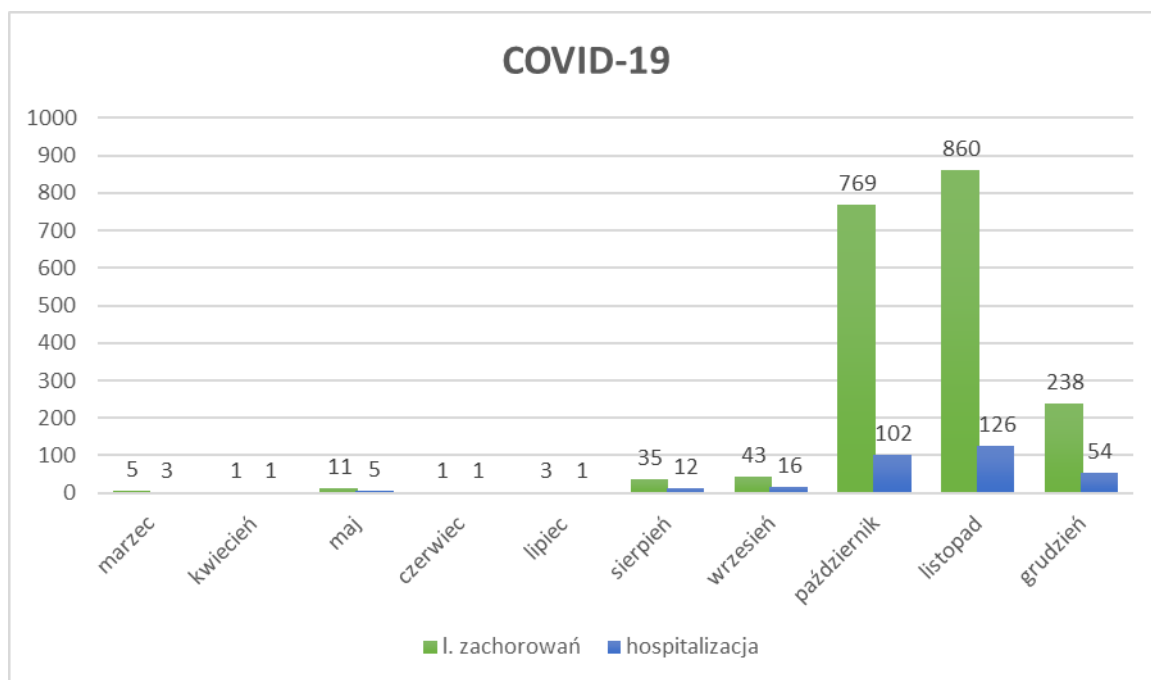
Pierwsze 5 zachorowań na Covid-19 zarejestrowano w marcu, natomiast w całym roku 2020 zachorowało 1966 osób. Przeważająca ilość zachorowań było wśród kobiet 1164, natomiast mężczyzn 802. Większość zachorowań dotyczyło osób powyżej 50 roku życia, wśród osób

młodszych były to pojedyncze przypadki. Zgonów zarejestrowano 98, wszystkie zgony dotyczyły osób starszych, mających inne choroby współistniejące.

Liczba zachorowań z podziałem na miesiące:

- III - 5 osób w tym 3 osoby hospitalizowane,
- IV - 1 osoba w tym 1 osoba hospitalizowana,
- V - 11 osób w tym 5 osób hospitalizowanych,
- VI - 1 osoba w tym 1 hospitalizowana,
- VII - 3 osób w tym 1 hospitalizowana,
- VIII - 35 osób w tym 12 osób hospitalizowane,
- IX - 43 osoby w tym 16 hospitalizowane,
- X - 769 osób w tym 102 osoby hospitalizowane,
- XI - 860 osób w tym 126 osób hospitalizowane,
- XII - 238 osób w tym 54 osoby hospitalizowane.

Kwarantannie poddano 17203 osoby, była to kwarantanna nałożona osobom z kontaktu z osobą zakażoną jak również osobom powracającym z zagranicy.

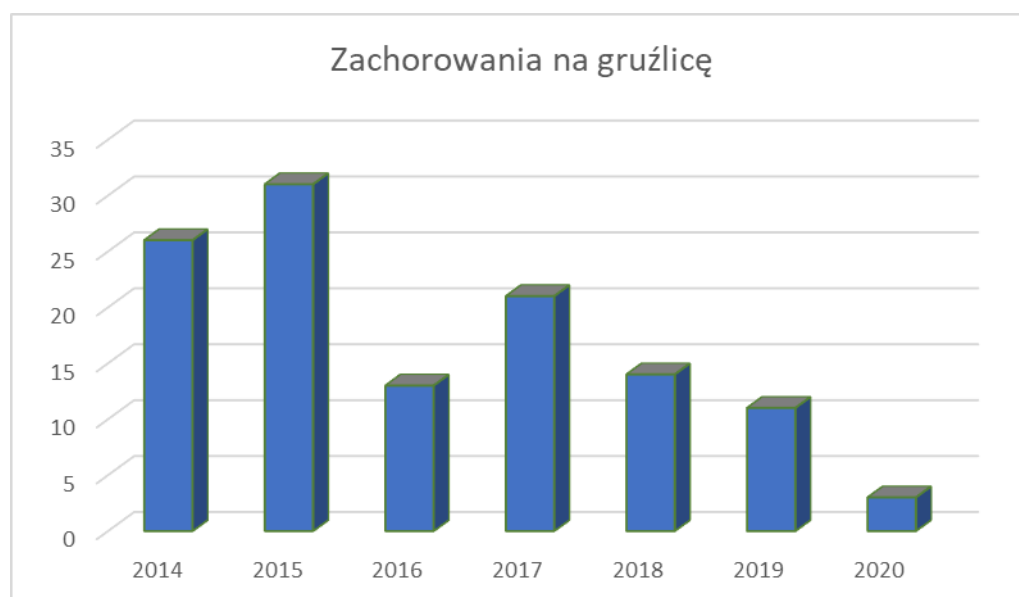
GRUŻLICA

Dane z nadzoru epidemiologicznego nad chorymi na gruźlicę i ich otoczeniem w 2019 r.

powiat biłgorajski		Liczba decyzji w celu zobowiązania do poddania się chorego: 1) hospitalizacji 2) leczenia ambulatoryjnego	Liczba osób skierowanych na badania priorytet wysoki	Liczba osób skierowanych na badania priorytet średni	Liczba osób skierowanych na badania priorytet niski	Badania wykonane tylko w POZ	Badania wykonane w Poradniach Specjalistycznych	Rodzaj badań	Sposób kierowania na badania przez PPIS	Liczba osób które nie zgłosiły się na badania	Ogólna
Lp. chorych	Lp. praktykujących										
3	1	0	21	0	0	1	3	a) RTG- 20 c) Testy Quantiferon T-SPOT-TB- 1 Quantiferon Gold- 1 GeneXpert 1	pisma	0	0

Zachorowania na gruźlicę w poszczególnych latach:

Rok	2014r	2015r	2016r	2017r	2018r	2019r	2020r
Liczba zachorowań na gruźlicę	26	31	13	21	14	11	3

Łącznie w 2020 r. zarejestrowano 3 przypadki zachorowań i 2 zgony (jeden przypadek potwierdzony bakteriologicznie /A15.0/, drugi przypadek nie potwierdzony bakteriologicznie /A16.1/). Nastąpił znaczny spadek zachorowań w porównaniu do ubiegłego roku.

Spośród 3 zachorowań;

- 1 osoba prątkująca
- 1 osoba z dodatnim posiewem

U 2 osób rozpoznano gruźlicę płucną BK(+), 1 osobie rozpoznano gruźlicę poza płucną BK(+)

Zestawienie zachorowań na gruźlicę wg płci, wieku i miejsca zamieszkania:

wiek	płeć		Razem
	K	M	
0-4			
5-9			
10-14			
15-19			
20-29			
30-39		1	1
40-49		1	1
50-59		1	1
60-64			
65+			
Razem	0	3	3
Miejsce zamieszkania:			
miasto			
wieś		3	3
Razem	0	3	3

Podsumowując: 3 osoby pochodzące ze wsi, utrzymuje się nadal tendencja większej liczby zachorowań na gruźlicę na wsi. W dalszym ciągu choruje więcej mężczyzn niż kobiet, lecz jest to niewielka przewaga. Najwięcej chorych zarejestrowano w przedziale wiekowym 40-49 lat i powyżej.

Zachorowania występowały: w gminie Biłgoraj -1, Józefów - 1, Turobin -1.

Stacja prowadzi nadzór epidemiologiczny nad osobami chorymi i osobami ze styczności. Podczas przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych udziela się informacji o profilaktyce gruźlicy oraz rozdysponowuje się ulotki. Dochodzenia epidemiologiczne mają na celu ustalenie i likwidację źródła zakażenia oraz przerwanie dróg szerzenia. Problem zwalczania gruźlicy wymaga współpracy z władzami samorządowymi.

CHOROBY WENERYCZNE:

W 2020r. nie zarejestrowano zachorowań.

Dane o zarejestrowanych zgonach z powodu zakażeń i chorób zakaźnych.

Realizacja programów zapobiegania odrze (liczba zgłoszonych podejrzeń, wykonanych badań laboratoryjnych w celu izolacji wirusa):

W 2020 r. nie wysłano do badań wirusologicznych PZH w Warszawie próbek pobranych od osób z rozpoznaniem „podejrzeniem odrzy”.

Realizacja zadań z zakresu nadzoru nad ostrymi porażeniami wiotkimi (liczba zgłoszonych podejrzeń, liczba wykonanych badań laboratoryjnych w celu izolacji wirusa.)

-brak zgłoszeń.

Dane o zarejestrowaniu chorób występujących sporadycznie, oraz chorób zawlekanych z innych stref klimatycznych.

-brak zgłoszeń.

Podsumowanie:

11 marca 2020 r Światowa Organizacja Zdrowia WHO ogłosiła pandemię koronawirusa Sars-CoV-2. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w 2020 roku na terenie powiatu biłgorajskiego uległa pogorszeniu w porównaniu do ubiegłego roku.

Na uwagę zasługuje pojawienie się w Polsce pierwszych zachorowań na ostrą zakaźną chorobę układu oddechowego Covid- 19 wywołaną przez wirusa SARS CoV-2 (nowy Wirus SARS-CoV-2 to nazwa czynnika chorobotwórczego należącego do koronawirusów z grupy wirusów RNA). Pierwszy przypadek zakażenia zakażenia w Polsce odnotowano 4 marca 2020 r. u 66 letniej osoby. Natomiast w powiecie biłgorajskim pierwsze zachorowanie zgłoszono 24 marca 2020 roku u 65 letniego mężczyzny, mieszkańca wsi. Największa ilość zachorowań przypada na miesiące październik, listopad i grudzień. Wszystkich zachorowań zgłoszono 1966. Były to osoby starsze mające choroby współistniejące, większą ilość zachorowań stanowiły kobiety.

W wyniku pandemii zachorowania na inne choroby zakaźne uległy dużemu spadkowi ze względu na obostrzenia, a co za tym idzie braku swobodnej dostępności do lekarzy jak również do badań diagnostycznych. W pierwszym półroczu 2020 można było zaobserwować zgłaszalność podobną do roku 2019, natomiast po półroczu zgłaszalność zachorowań na koronawirusa Sars CoV- 2 szybko wzrastała, a na inne choroby zakaźne zmalała.

Mimo spadku liczby zachorowań schorzeń pokarmowych nadal sporym problemem były salmonellozy i biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Podobnie jak w ubiegłym roku obserwuje się poprawę sytuacji w zakresie zagrożenia wścieklizną. Pomimo korzystnej sytuacji epidemiologicznej w tym zakresie, dotyczącej braku potwierdzenia wścieklizny u zwierząt, problem są wałęsające się psy lub dokarmianie psów nieznanych.

Zarejestrowano duży spadek zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile*.

Odnotowano czterokrotny spadek zachorowań na ospę wietrzną. Liczba dzieci zaszczepionych przeciwko ospie jest znikoma. Na terenie powiatu głównie są szczepione dzieci z grup ryzyka.

Obserwuje się znaczny spadek liczby zachorowań na boreliozę. Jest ona przyczyną chorób zawodowych wśród rolników i leśników, w 2020 r. stwierdzono chorobę zawodową u 6 osób. Profilaktyka boreliozy nadal wymaga prowadzenia intensywnych działań w zakresie oświaty zdrowotnej.

Pomimo zmniejszenia liczby zachorowań na gruźlicę w porównaniu do zeszłego roku, nadal należy dążyć do ich zmniejszenia lub eliminacji.

Podobnie jak w latach ubiegłych planuje się kontynuowanie działań w zakresie poprawy sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych, a szczególnie schorzeń pokarmowych i gruźlicy.

Sekcja Nadzoru P. Epidemicznego nadal dąży do poprawy w zakresie zgłaszalności i rejestracji chorób zakaźnych. Szybkie zgłoszenie pozwala na podjęcie skutecznych działań profilaktycznych.

W 2020 r. roku przeprowadzono 4494 wywiadów epidemiologicznych, wydano 2246 decyzje merytoryczne, 2 decyzje płatnicze.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Bezpieczeństwo sanitarne w zakresie nadzoru zapobiegawczego jest realizowane poprzez:

1. W oparciu o ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

a) uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla opracowywanych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian oraz projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin opracowywanych w ramach strategicznej oceny oddziaływania.

W tym zakresie w roku 2020 wydano 8 opinii.

b) rozpatrywanie wniosków w sprawie określenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresu raportu zgodnie z ustawą.

W roku 2020 wydano 30 opinii sanitarnych w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Wydane opinie w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dotyczyły następujących grup obiektów:

- punkt zbierania odpadów, odpadów złomu	- 2
- budowa elektrowni fotowoltaicznych	- 11
- budowa oczyszczalni ścieków	- 1
- przebudowa lub budowa dróg gminnych i powiatowych	- 5
- rozbudowa lub budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	- 4
- budowa stacji regazyfikacji LNG	- 1
- wykonanie ujęć wód podziemnych	- 3
- budowa stacji paliw płynnych	- 1
- rekultywacja kwatery składowiska odpadów	- 1

c) wydawanie uzgodnień dot. odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W roku 2020 nie wydawano uzgodnień w tym zakresie.

d) uzgadnianie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miast i gmin.

W roku 2020 uzgodniono 6 projektów.

e) uzgadnianie projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin.

W roku 2020 wydano 3 uzgodnienia w tym zakresie.

Nie wydano uzgodnień negatywnych w zakresie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

2. Uzgadnianie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowej dla obiektów nowobudowanych, modernizowanych oraz przewidzianych do zmiany sposobu użytkowania.

W roku 2020 wydano 15 opinii do przedłożonych projektów budowlanych. Ponadto wydano 1 decyzję wyrażającą zgodę na rozszerzenie cmentarza oraz 1 opinię o spełnieniu przepisów UE dla przedłożonego wniosku przez inwestora, ubiegającego się o zewnętrzne środki finansowe.

Uzgodnienia dokumentacji projektowej dotyczyły:

- zmiana sposobu użytkowania na budynek usługowy /zakłady kosmetyczne, hurtownia leków weterynaryjnych, usługi elektroniki samochodowej, pracownia ciast i tortów itp./ - 7
- przebudowa zaplecza kuchennego Szkoły Podstawowej i wyposażenie segmentu zaplecza żywieniowego w Zespole Szkół - 2
- rozbudowa i budowa budynków usługowych - 3
- budowa hali usługowo-produkcyjno-magazynowej - 1
- budowa oczyszczalni ścieków - 1
- budowa zbiornika na wodę - 1

3. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych lub ich części w trybie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

W roku 2020 uczestniczono w odbiorze 30 obiektów budowlanych. W trakcie odbiorów nie wydawano opinii negatywnych. W jednym przypadku wydano opinię z zastrzeżeniami, która została przekazana Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego w Biłgoraju oraz nadzorowi bieżącemu.

Kontrole dotyczyły między innymi następujących grup obiektów:

- budowa lub rozbudowa budynków usługowych /handel, działalność usługowa/ - 10
- rozbudowa lub przebudowa istniejących budynków na działalność leczniczą, opiekuńczą - 2
- budowa lub rozbudowa budynków produkcyjno-biurowych, magazynowych - 4
- rozbudowa budynku stolarni - 1
- zmiana sposobu użytkowania istniejących budynków lub ich części /działalność usługowa, produkcyjna/ - 3
- rozbudowa lub budowa oczyszczalni ścieków - 2
- budowa lub przebudowa Gminnego Ośrodka Kultury - 2
- budowa budynku handlowo-usługowego ze zmianą układu i funkcji pomieszczeń na przedszkole - 1
- budowa sali gimnastycznej z zapleczem dla Szkoły Podstawowej - 2
- przebudowa zaplecza kuchennego Szkoły Podstawowej na cele rozdzielni posiłków - 1
- przebudowa instalacji wewnętrznych wraz z przebudową pomieszczeń Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury - 1

W 2020 r. ze względu na stan epidemii wywołany wirusem SARS-CoV-2, nadzór zapobiegawczy nie uczestniczył we wspólnych kontrolach z nadzorem bieżącym.

W 2020r. nie były przeprowadzane kontrole budowy.

4. Wydawanie opinii o spełnieniu wymagań higieniczno-zdrowotnych dla obiektów wynikających z przepisów szczególnych.

W tym zakresie w roku 2020 wydano 7 opinii, w tym między innymi:

- wydano 1 opinię o spełnieniu wymagań sanitarnych pomieszczeń i urządzeń przeznaczonych na punkt apteczny,
- wydano 1 opinię dotyczącą przydatności pomieszczeń i urządzeń hurtowni weterynaryjnej,
- wydano 4 opinie o spełnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pracy dla placówki oświatowej,
- wydano 1 opinię o spełnieniu wymagań sanitarnych pomieszczeń i urządzeń przeznaczonych na aptekę ogólnodostępną.

5. Ilość wydawanych opinii przez nadzór zapobiegawczy jest uzależniona od czynników zewnętrznych.

W 2020 roku wydano ogółem 110 opinii oraz przeprowadzono 37 kontroli w ramach działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

6. Decyzje płatnicze.

W 2020r. za wykonywane czynności w pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano ogółem – 52 decyzje płatnicze.

Podsumowanie:

W 2020 r. nie wydano opinii negatywnych dla obiektów zgłaszanych do odbioru, ponieważ inwestorzy w trakcie procesu inwestycyjnego wątpliwe i trudniejsze sprawy konsultowali wcześniej czy to na etapie sporządzania i uzgadniania dokumentacji projektowej czy to podczas przekazywania obiektów do użytkowania. W 2020r. nastąpił dalszy rozwój regionu i powiatu biłgorajskiego w zakresie nowych inwestycji, modernizacji istniejących obiektów oraz rozbudowy infrastruktury technicznej. Przewodzącym kierunkiem rozwoju powiatu biłgorajskiego jest przedsiębiorczość w zakresie usług i handlu. Samorządy gminne, korzystając z dofinansowania na lata 2015-2020 zajęły się rozbudową i modernizacją odnawialnych źródeł energii wraz z wymianą starych kotłów centralnego ogrzewania. Realizacja inwestycji na terenie powiatu przyczynia się do dalszej poprawy stanu sanitarnego obiektów żywnościowych, zakładów pracy, obiektów usługowych, użyteczności publicznej, oświaty i kultury itp. Rozwój istniejących przedsiębiorstw poprzez ich rozbudowę czy poszerzenie działalności jest bardzo istotny w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego.

IX. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia

Wiodącym celem pracy oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia były działania zmierzające do zwiększenia świadomości zdrowotnej, w zakresie utrzymania i wzmocnienia potencjału zdrowia oraz identyfikowania czynników szkodliwych.

Cel ten był osiągnięty poprzez:

- koordynację programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, rodziców w środowisku szkolnym oraz środowisku lokalnym;
- realizację akcji ogólnopolskich i lokalnych skierowanych do ogółu społeczeństwa lub docelowych grup odbiorców;
- organizację porad, skierowanych głównie do środowiska szkolnego;
- nawiązywanie partnerstwa w podejmowanych działaniach z podmiotami realizującymi zadania w zakresie zdrowia publicznego oraz ze środkami masowego przekazu;
- działania edukacyjne w zakresie oświaty zdrowotnej podejmowane zależnie od potrzeb i problemów wynikających z sytuacji epidemiologicznej kraju lub środowiska lokalnego.

W roku 2020 zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej skierowane były głównie na działania mające na celu zmniejszenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusa SARS-CoV-2. Ze względu na pandemię COVID-19 przeprowadzono tylko 6 wizytacji i 69 porad. Skoordinowano realizację 8 programów edukacyjnych w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz 17 akcji o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym adresowanym do ogółu społeczeństwa. Problemem zdrowotnym w skali kraju, województwa i powiatu są obok chorób zakaźnych (w tym roku Covid-19) choroby niezakaźne takie jak: nadwaga, otyłość, choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, uzależnienia (w tym środki zastępcze), cukrzyca i inne. Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmuje działania zapobiegawcze w formie programów edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz interwencji nieprogramowych adresowanych do ogółu społeczeństwa.

Programy o zasięgu ogólnopolskim.

1. Profilaktyka zakażeń HIV i zachorowań na AIDS – w zakresie zapobiegania zakażeniom i diagnostyki wirusa HIV. W roku 2020 działania edukacyjno-informacyjne realizowane były w 2 szkołach ponadpodstawowych w których przeprowadzono 2 porady i pozostawiono materiały edukacyjne. W ramach obchodów 1 Grudnia Światowy Dzień AIDS podjęto działania informacyjne powiązane z „Europejskim Tygodniem Testowania”. Zachęcano do skorzystania z bezpłatnej i skutecznej terapii dla pacjenta (np. wykonanie testu). Zamieszczono na stronie internetowej i facebooku informacje oraz przesłano informację do prasy lokalnej i telegazety Biłgorajskiej Telewizji Kablowej. Edukacją medialną objęto ok.

2120 osób, w 2 szkołach edukacją objęto 311 uczniów.

2. Program „ARS, czyli jak dbać o miłość”, zrealizowany po raz siódmy miał na celu kształtowanie u młodzieży umiejętności chroniących przed używaniem alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych oraz zmniejszanie ryzyka utraty życia i zdrowia, z powodu ich używania.

Wdrożenie VII edycji odbyło się poprzez wystosowanie pisma do dyrektorów szkół oraz koordynatorów programu, informującego o realizacji kolejnej edycji programu, przeprowadzenie 7 narad w szkołach ponadpodstawowych dla szkolnych koordynatorów programu – 14 uczestników. Do VII edycji programu pozyskano 7 szkół ponadpodstawowych. Prowadzono również dystrybucję materiałów edukacyjnych. Programem objęto 411 uczniów i 182 rodziców.

3. Program edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”, skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym i ma na celu ukształtowanie właściwych postaw wobec palenia tytoniu u dzieci i ich rodziców. W roku szkolnym 2019/2020 program realizowało 35 placówek wychowania przedszkolnego. Oddziaływaniami objęto 1054 dzieci oraz 675 rodziców i opiekunów. Wdrożenie programu odbyło się poprzez przeprowadzenie cyklu 41 narad w placówkach oświatowych dla dyrektorów, koordynatorów i realizatorów programu, rozesłanie wytycznych do placówek oświatowych. Program realizowano w oparciu o scenariusze zajęć zamieszczone w poradniku dla realizatora, metodą warsztatów dydaktycznych, z wykorzystaniem aktywizujących metod pracy. Dostarczono do placówek kolorowanki dla każdego dziecka przygotowane przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. W ramach programu organizowano w placówkach oświatowych m. in.: konkursy plastyczne, zabawy dydaktyczne o tematyce antytytoniowej, prezentacje multimedialne przygotowane przez realizatorów podsumowujące realizację programu w roku szkolnym 2019/2020.

4. „Bieg po zdrowie” to program edukacji antytytoniowej adresowany do dzieci klas IV szkół podstawowych. Program miał na celu opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

W październiku 2019 roku pismem skierowanym do dyrektorów szkół, informującym o realizacji programu w roku szkolnym 2019/2020 rozpoczęto wdrażanie IV edycji programu. Przeprowadzono 23 narady z dyrektorami i realizatorami programu w szkołach - deklaracje przystąpienia do programu z 23 szkół podstawowych. Realizacja programu przebiegała w oparciu o materiały programowe dostępne w wersji elektronicznej (do 6 szkół dostarczono materiały w wersji papierowej które pozostały z poprzedniej edycji) w formie 6 zajęć

z wykorzystaniem aktywizujących metod i form pracy. W roku szkolnym 2019/2020 programem objęto 220 uczniów z 15 szkół podstawowych oraz 214 rodziców.

5. Skąd się biorą produkty ekologiczne - program skierowany jest do dzieci 5-6 letnich uczęszczających do przedszkoli oraz do rodziców i opiekunów dzieci. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego, budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat, kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych, propagowanie zdrowego stylu życia oraz zwiększenie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych. Wdrożenie programu poprzedziło wystosowanie pisma do dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych z wytycznymi dot. realizacji programu w roku szkolnym 2019/2020 oraz udział koordynatorów programu w konferencji szkoleniowej zorganizowanej przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lublinie. Zajęcia w programie *Skąd się biorą produkty ekologiczne* realizowane były poprzez wykorzystanie dedykowanej dzieciom publikacji oraz filmu animowanego „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, jak również opracowanego scenariusza zajęć dla nauczycieli i lekcji pokazowej. W roku szkolnym 2019/2020 programem objęto 153 dzieci z 9 placówek oświatowych (5 przedszkoli i 4 oddziałów przedszkolnych działających w strukturach szkół podstawowych) oraz 47 rodziców.

6. Program „Trzymaj Formę”, który miał na celu zapobieganie otyłości i nadwadze wśród młodzieży szkolnej, oraz kształtował właściwe nawyki żywieniowe i popularyzował aktywność fizyczną.

Wdrażanie kolejnej XIV edycji programu „Trzymaj Formę” rozpoczęto poprzez wystosowanie pism do dyrektorów szkół podstawowych informujących o realizacji programu w roku szkolnym 2019/20, nadzorowanie rejestracji szkół w systemie, cykl 28 narad zorganizowanych w placówkach oświatowych dla szkolnych koordynatorów programu – 56 uczestników, poświęconą realizacji programu w roku szkolnym 2019/2020. Udział w XIV edycji programu zadeklarowało 37 szkół/2761 uczniów. Do IX edycji realizowanego w ramach programu ogólnopolskiego konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę” zgłoszono 104 uczniów z 14 szkół. Program ten nie został zrealizowany do końca. Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia o zasięgu ogólnopolskim też się nie odbył.

Działania o zasięgu wojewódzkim i lokalnym.

7. Program edukacyjny „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”, adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, dotyczył profilaktyki raka szyjki macicy. Miał na celu stworzenie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy wynikającym z zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), oraz zainicjowanie dyskusji, dzięki której kobiety z pokolenia

rodziców podejmą odpowiednie działania profilaktyczne, i wykonają badanie cytologiczne. Kolejna edycja była realizowana dzięki wsparciu fundacji „MSD dla Zdrowia Kobiet”. Wdrożenie programu poprzedziło wystosowanie pisma do dyrektorów szkół ponadpodstawowych z wytycznymi dot. realizacji programu w roku szkolnym 2019/2020, zebranie deklaracji udziału w programie oraz cykl 7 narad dla koordynatorów i dyrektorów szkół organizowanych w placówkach nauczania. Edukacja w środowisku szkolnym i lokalnym odbywała się we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego. W roku 2019/2020 program realizowało 1247 uczniów w 7 szkołach ponadpodstawowych, edukacją objęto także 402 rodziców i 16 nauczycieli.

8. Program edukacyjny „Podstępne WZW” adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, mający na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń WZW typu B i C. W roku 2019/2020 program realizowało 1024 uczniów w 5 szkołach ponadpodstawowych, informacją o programie objęto także 964 rodziców. Wdrożenie programu przeprowadzone zostało wystosowanie pisma do dyrektorów szkół ponadpodstawowych z wytycznymi dot. realizacji programu w roku szkolnym 2019/2020 oraz w formie 6 narad z dyrektorami szkół. Szkolni koordynatorzy programu uczestniczyli w konferencji szkoleniowej zorganizowanej przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lublinie.

9. Program edukacyjny „Znamie! Znam je?” adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, mający na celu popularyzację wiedzy na temat czerniaka. W roku 2019/2020 program objęto 1226 uczniów w 5 szkołach ponadpodstawowych, informację o programie przekazano 750 rodziców. Wdrożenie programu poprzedziło wystosowanie pisma do dyrektorów szkół ponadpodstawowych z wytycznymi dot. realizacji programu w roku szkolnym 2019/2020 oraz w formie 6 narad z dyrektorami szkół. Szkolni koordynatorzy programu uczestniczyli w konferencji szkoleniowej zorganizowanej przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lublinie.

Akcyjne działania oświatowo - zdrowotne

10. „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem tytoniu - działania mające na celu ograniczenie narażenia na dym tytoniowy (w odniesieniu do czynnego i biernego palenia tytoniu) Polaków, poprzez między innymi zmianę postaw społecznych wobec palenia tytoniu. W ramach zadania prowadzono: miesięczny monitoring aktualnej sytuacji dotyczącej realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w miejscach użyteczności publicznej, w tym w zakładach opieki zdrowotnej, szkołach i placówkach oświatowych, pomieszczeniach zakładów pracy. Przestrzegania zakazu palenia tytoniu skontrolowano w 344 obiektach.

11. „Światowy Dzień bez Tytoniu”. W 2020 roku obchody odbywały się pod **hasłem „Ochrona młodzieży przed manipulacjami przemysłu tytoniowego”.**

Głównym celem kampanii było zwrócenie uwagi na powszechność nałogu palenia i jego negatywne skutki zdrowotne, a także ochrona podczas trwania epidemii koronawirusa przed dymem papierosowym różnych grup społecznych. W ramach działań w powiecie biłgorajskim w celu dotarcia do szerszego grona odbiorców publikowano informacje na stronie internetowej i facebooku PSSE, ekspozycji wizualnej oraz informacja w telegazecie Biłgorajskiej Telewizji Kablowej. Działaniami objęto 3074 odbiorców (dane szacunkowe).

12. Profilaktyka środków zastępczych tzw nowych narkotyków, była realizowana poprzez prowadzenie działań zapobiegawczych w formie kącików edukacyjnych i form wizualnych, udzielania instruktaży i porad dla pracowników oświaty, prowadzenie dystrybucji materiałów informacyjnych między innymi podczas wypoczynku dzieci i młodzieży. Prezentowana tematyka skierowana była do 959 odbiorców.

13. Europejski Tydzień Szczepień przebiegający w 2020 roku pod hasłem **„Szczepionki pracują dla Wszystkich”.** Celem głównym kampanii jest zwiększenie osób zaszczepionych poprzez podniesienie wiedzy i świadomości społeczeństwa na temat znaczenia szczepień ochronnych dla zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej podatnych i wrażliwych na choroby zakaźne. W b.r. materiały opracowane przez WHO wskazywały na rolę pielęgniarki i położnej w realizacji szczepień ochronnych i podnoszenia świadomości społecznej. W ramach tej inicjatywy wystosowano pisma do 22 podmiotów leczniczych, urzędów miast i gmin, starostwa informujące o celach kampanii oraz szczepieniach ochronnych w czasie pandemii COVID-19. Do propagowania szczepień ochronnych wykorzystywano również stronę internetową i facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Ogółem w trakcie kampanii oddziaływaniem objęto 859 odbiorców.

14. Światowy Dzień Zdrowia Tematem przewodnim kampanii w 2020 roku było **wsparcie środowiska pielęgniarek i położnych.,** które odgrywają kluczową rolę utrzymaniu zdrowia na całym świecie. Do propagowania idei Światowego Dnia Zdrowia 2020 wykorzystywano stronę internetową i facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, ekspozycje wizualne oraz informacje w telegazecie Biłgorajskiej Telewizji Kablowej. W ramach tej inicjatywy wystosowano pisma informujące o celach kampanii ze szczególnym uwzględnieniem pracy pielęgniarek w czasie pandemii COVID-19 do 22 podmiotów leczniczych, urzędów miast i gmin, starostwa. Informacje te dotarły do około 817 odbiorców.

15. Akcja „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek letni i zimowy”, adresowana jest do opiekunów i organizatorów zorganizowanego wypoczynku, w celu zapewnienia uczestnikom bezpiecznego i zdrowego spędzenia ferii zimowych i wakacji. W tym celu przekazywano wytyczne i zalecenia w formie pism do organizatorów i kierowników

wypoczynku. Dominującą formą edukacji były instruktaże i przekazywanie materiałów edukacyjnych z prośbą o zapoznanie z materiałami wszystkich uczestników wypoczynku, kącik edukacyjny, ekspozycja wizualna. W czasie akcji zimowej i wakacji oddziaływaniem objęto 1293 dzieci i młodzieży.

16. Profilaktyka grypy – realizacja działań mających na celu ograniczenie zachorowań na gripę i choroby grypopodobne poprzez prowadzenie działań zapobiegawczych w formie kącików edukacyjnych i form wizualnych, udzielania instruktaży i porad dla pracowników oświaty, organizatorów wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży, prowadzenie dystrybucji materiałów informacyjnych.

17. Działania profilaktyczne związane z zakażeniami spowodowanymi rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 .

W ramach profilaktyki podjęte działania zapobiegawcze mające na celu zmniejszenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusa SARS-CoV-2 to:

- umieszczanie na stronie internetowej i facebooku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej informacji i materiałów edukacyjnych (ulotki i plakaty) z możliwością do pobrania.
- wysyłanie drogą elektroniczną informacji, pism, materiałów edukacyjnych do dyrektorów przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, zakładów pracy, domów pomocy społecznej, biur podróży, spółdzielni mieszkaniowych, jednostek samorządowych, zakładów opieki zdrowotnej,
- wykonywanie ekspozycji wizualnych w budynku i przed budynkiem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, kącik edukacyjny.
- dystrybucja plakatów i ulotek do kwarantann zbiorowych, urzędów miast i gmin, starostwa powiatowego,
- umieszczanie plakatów w aptekach, galeriach handlowych, sklepach, tablicach ogłoszeń przy kościołach, przystankach autobusowych,
- udzielanie telefonicznych informacji i porad,
- przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych z osobami chorymi na Covid-19, wprowadzanie w kwarantannę osoby z kontaktu z chorymi,

Działaniami objęto szacunkowo około 15 240 osób.

Realizowane były jeszcze takie akcje jak: Rzuć Palenie Razem z Nami, Europejski Dzień wiedzy o Antybiotykach, 1Grudnia Światowy Dzień AIDS, akcje te były zaakcentowane na stronie internetowej i facebooku Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej. W ramach Profilaktyki Wszawicy, Grypy i Chorób Nowotworowych dostarczono materiały edukacyjne do szkół i zakładów opieki zdrowotnej (ulotki i plakaty).

Podsumowanie.

W roku 2020 ze względu na pandemię Covid-19 realizacja działań adresowanych bezpośrednio do ogółu społeczeństwa była niemożliwa, w związku z tym większość działań realizowana była za pomocą internetu, facebooka i mediów lokalnych. Programy edukacyjne realizowane w placówkach nauczania zostały zrealizowane prawie w całości.